

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 oktober 2006

BELEIDSBRIEF

Sociale Economie

Beleidsprioriteiten 2006-2007

ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt,
Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

INHOUD

	Blz.
Inleiding.....	3
1. De socio-economische context: stand van zaken	4
2. Een logisch werkingskader.....	4
3. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus.....	5
3.1. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.....	5
3.2. Professionalisering door samenwerking en kennisoverdracht.....	10
3.3. Imago	12
3.4. Innovatie als hefboom voor de sociale economie.....	13
4. Stakeholderrelaties.....	17
5. Bespreking van het instrumentarium	20
5.1. Invoegbedrijven	20
5.2. Sociale en Beschutte Werkplaatsen	22
5.3. Arbeidszorg	26
5.4. Maatwerkbedrijven.....	28
5.5. Buurt- en Nabijheidsdiensten: op weg naar een decreet voor de lokale diensten- economie.....	29
5.6. De ondersteuningsinstrumenten	33
5.7. Actieplannen.....	37
6. Gelijke kansen – Open CoördinatieMethode (OCM)	38
Afkorting.....	39
Bijlage 1 : Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar.	41
Bijlage 2 : Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaamse Parlement.	42
Bijlage 3: Socio-economische context: stand van zaken.....	43

Inleiding

In mijn beleidsnota formuleerde ik een aantal speerpunten voor de sociale economie en bepaalde ik een aantal accenten voor de toekomst.

Sociale economie draagt bij aan de sociaal-economische ontwikkeling van Vlaanderen en bouwt mee aan een regio waar iedereen recht heeft op een volwaardige baan. Tegelijk worden naast economische doelstellingen ook doelstellingen gerealiseerd met een maatschappelijk en ecologisch surplus.

Om de sociale economie zich ten volle te laten ontwikkelen, stelde ik dat een efficiënt werkveld, het verspreiden van de visie rond maatschappelijk verantwoord ondernemen en een permanente dialoog met stakeholders belangrijk waren.

Het voorbije werkjaar werden een aantal mijlpalen gerealiseerd in de uitvoering van dit strategisch meerjarenplan: de beschutte werkplaatsen kwamen in het beleidsdomein, de eerste stappen naar een eenheidsdecreet maatwerkbedrijven werden gezet, het concept arbeidszorg als opstap naar werk kreeg vorm, het ontwerpdecreet lokale diensteneconomie werd ingediend in het parlement, maatschappelijk verantwoord ondernemen werd binnen het geheel van het beleidsdomein geïntroduceerd en er werd een samenwerking met de onderwijswereld opgezet. Hiermee zijn duidelijke stappen gezet op de weg naar verankering, verbreding en verdieping van de sociale economie. Maar de weg is nog niet ten einde, dit jaar willen we de ingeslagen wegen verder bewandelen, bruggen slaan en blijven zoeken naar verbetering.

Deze beleidsbrief omvat vijf hoofdstukken. In een eerste hoofdstuk wordt kort de sociaal-economische context van de Vlaamse arbeidsmarkt bekeken met verwijzing naar een uitgebreide analyse naar bijlage 3. In de volgende drie hoofdstukken gaan we in op de speerpunten van het beleid. In het laatste hoofdstuk gaan we dieper in op de verschillende beleidsinstrumenten. Telkens worden de realisaties, de beleidsopties en de begroting besproken.

1. De socio -economische context: stand van zaken

Niettegenstaande de tijdelijke groeivertraging van de Belgische economie in 2005 is de situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt merkbaar verbeterd. Maar ondanks deze verbetering blijft de positie van een aantal kansengroepen precair, in het bijzonder deze van ouderen, allochtonen, arbeidsgehandicapten, kortgeschoolden en bepaalde categorieën van jongeren.

Het totale bereik van de activeringsmaatregelen binnen de sociale economie is in 2005 toegenomen met 7% ten opzichte van 2004.

In bijlage vindt u een meer uitgebreide analyse van de arbeidsmarkt, de positie van de kansengroepen, het bereik van de sociale economie en een inschatting van de doelgroep.

2. Een logisch werkingskader

Eenvormig, eenvoudig en op elkaar afgestemd. Dat waren de sleutelbegrippen die we in het begin van de legislatuur uit de gesprekken met de stakeholders onthielden. Van de veelheid aan instrumenten (invoegbedrijven en -afdelingen, collectieve invoegbedrijven en -afdelingen, experimentenfonds, de buurt- en nabijheidsdiensten, actieplannen centrumsteden, sociale werkplaatsen, beschutte werkplaatsen, arbeidszorg, experimenten supported employment) evolueren naar drie gelijkwaardige en complementaire instrumenten (invoegbedrijven, maatwerkbedrijven en lokale diensteneconomie) was één van de voornemens in de beleidsnota. De eerste aanzetten hiertoe werden gegeven in 2005 door het wijzigen van de regelgeving invoegeconomie.

Realisaties september 2005 – september 2006

In 2006 ging de aandacht vooral uit naar het opstellen van het decreet lokale diensteneconomie. Op 20 juli 2006 keurde de Vlaamse Regering het ontwerpdecreet houdende de lokale diensteneconomie goed en werd het ingediend bij het Parlement.

In juni 2006 startte in samenwerking met de Sociaal Economische Raad Vlaanderen (SERV) de eerste gesprekken met de betrokken stakeholders met het oog op het ontwikkelen van een éénheidsdecreet maatwerkbedrijven voor de beschutte en sociale werkplaatsen.

Beleidsopties september 2006 – september 2007

We beschouwen de inbedding van de sociale economie in een helder structureel kader als één van de blijvende prioriteiten voor 2007.

Gelijktijdig met deze instrumentele vereenvoudiging is er ook een administratieve vereenvoudiging: bestaande procedures, methodieken en administratieve werkwijzen worden doorgelicht en aangepast waar nodig. Dit gebeurde al bij de invoegbedrijven en dat zal ook bij lokale diensteneconomie gebeuren.

In uitvoering van de Ronde Tafelgesprekken met de betrokken stakeholders van de beschutte en sociale werkplaatsen zal een ontwerp van eenheidsdecreet worden uitgeschreven dat eind 2006 afgetoetst zal worden met de betrokken stakeholders. Dit ontwerp zal in het voorjaar van 2007 voorgelegd worden aan het Vlaamse Parlement.

3. E+: naar een economie met een maatschappelijk surplus

3.1. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Het is van groot belang om zoveel mogelijk bedrijven en organisaties warm te maken voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), binnen en buiten de grenzen van de sociale economie. Het sociale economie beleid moet inhaken op belangrijke trends inzake arbeidsmarkt en economie.

Dat de sociale economie zelf het goede voorbeeld dient te geven op het gebied van MVO, staat buiten kijf. De invoegbedrijven, maatwerkbedrijven en lokale diensteneconomie evenals alle ondersteuningsstructuren zullen blijvend attent gemaakt worden op hun voorbeeldfunctie betreffende MVO. De nieuwe decreten die in aantocht zijn, zullen ook zorgen voor een verankering van MVO in de beleidsinstrumenten.

Omdat MVO een gedeelde verantwoordelijkheid is van het bedrijfsleven, de overheid en het onderwijs, zijn op al deze terreinen initiatieven nodig. Waar de focus in 2005 en de eerste helft van 2006 vooral op het bedrijfsleven lag, wil ik samen met collega Vandenbroucke in het najaar van 2006 het onderwijsleven nog sterker betrekken rond deze thematiek. Ook de overheid zelf moet stappen vooruit zetten het komende werkjaar.

Realisaties september 2005 - 2006

Sinds het begin van de legislatuur worden met de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk, Frank Vandenbroucke, onder de koepel van MVO Vlaanderen gezamenlijke initiatieven genomen rond het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

Versterkt door “Vlaanderen In Actie” krijgt MVO nog meer aandacht het volgende werkjaar. Nu al beschikt het digitaal kenniscentrum MVO Vlaanderen over een breed draagvlak en worden heel wat initiatieven genomen die ondernemingen op weg (kunnen) zetten om invulling te geven aan maatschappelijk ondernemerschap. Getuige hiervan de sterke betrokkenheid van de sociale partners en de onderwijswereld in de lopende MVO-acties in de lerende netwerken. MVO Vlaanderen neemt haar functie als draaischijf versterkt op door structurele partnerschappen verder te ontwikkelen en in het najaar een MVO-mainstreamplan uit te rollen.

Om dit waar te maken worden er een aantal acties opgezet die de ingrediënten vormen voor een Ronde Tafel ‘MVO Vlaanderen’, eventueel in de schoot van de SERV, waar beleid, sociale partners en vertegenwoordigers van het onderwijs en het middenveld hun goede praktijken, lopende en nieuwe (beleids)acties naar voor schuiven, de resultaten becommentariëren en voorstellen doen voor een integratie in hun reguliere werking.

3.1.1. MVO in het bedrijfsleven

a. Digitaal Kenniscentrum MVO Vlaanderen

Realisaties september 2005 - 2006

Het is de taak van de overheid om informatie op een gestructureerde wijze bij elkaar te brengen en te verspreiden. Sinds het najaar van 2005 is het Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (DKC) online. Ondernemingen (met extra aandacht voor KMO's) vinden er informatie over verschillende MVO -gerelateerde thema's zoals diversiteit, internationaal duurzaam ondernemen, competentieontwikkeling, milieu, verslaggeving en rapportering,... Daarnaast zijn er ook wekelijkse nieuwsitems en bevat de website een zeer uitgebreide agenda met opleidingen, workshops, studiedagen van verschillende partners. Intussen heeft het DKC zijn plaats weten te veroveren. Met een gemiddelde van ongeveer 5000 bezoekers per maand is de website uitgegroeid tot een referentie in Vlaanderen.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

In het najaar van 2006 zal het Digitaal Kenniscentrum (DKC) een sterkere rol gaan spelen binnen de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling. Eén van de speerpuntacties binnen deze strategie is de verdere uitbouw van het DKC tot een kenniscentrum waar alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid aan participeren. Zo zal het DKC uitgroeien tot een uniek MVO -loket waar ondernemers informatie zullen vinden over het brede spectrum van MVO -thema's. Het aantal elektronische bezoekers moet hierdoor groeien tot tien à vijftien duizend bezoekers per maand. Dit zal extra ondersteund worden door een brede communicatiecampagne in het voorjaar van 2007.

b. De Lerende Netwerken MVO

Realisaties september 2005 - 2006

Met steun van het ESF startten in het najaar van 2005 7 Lerende Netwerken MVO. In de Lerende Netwerken werken verschillende stakeholders, praktijkgericht, aan de implementatie van MVO -instrumenten op de bedrijfsvloer. Ook sociale economiebedrijven of hun koepels zijn in alle projecten betrokken. Na één werkjaar werden al heel wat resultaten geboekt. Het project 'Tracer' realiseerde haar doelstelling om 300 stages aan te bieden aan vooral allochtone jongeren in het kader van deeltijds werken, deeltijds leren. Het project 'duurzaam internationaal ondernemen' van Kauri (Duurzaam Internationaal ondernemen – bedrijven en ngo's in actie en dialoog) en FIT (Flanders Investment & Trade) werkt aan de opleiding en begeleiding van de Vlaamse economische vertegenwoordigers. De vertegenwoordigers kunnen zo beter bedrijven begeleiden rond thema's zoals mensenrechten, corruptie,... in de landen waar ze gestationeerd zijn. Om de samenwerking tussen de verschillende Lerende Netwerken te organiseren werd een mainstreamteam opgericht. Onder leiding van onder andere communicatie -experts komen de Lerende Netwerken op regelmatige tijdstippen samen om kennis te delen en te zoeken naar synergieën.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

De bestaande projectdynamiek vanuit de '7 lerende netwerken' wordt gecontinueerd. Tal van bedrijven uit de reguliere en sociale economie hebben zich binnen deze netwerken geëngageerd om actief aan de slag te gaan met MVO om een zo breed mogelijke toepassing van MVO te bewerkstelligen.

Er wordt een communicatiestrategie opgesteld om de acties van de lerende netwerken zo breed mogelijk te verspreiden en onder de aandacht te brengen. Tenslotte volgt een reeks werkbezoeken in het kader van MVO aan initiatieven, met workshops en seminars. De realisaties van deze netwerken worden gekoppeld aan het digitale kenniscentrum MVO Vlaanderen.

De Lerende Netwerken ronden hun activiteiten af in het najaar van 2007. Rond die tijd zal een grote ronde tafel MVO Vlaanderen worden georganiseerd met alle relevante actoren.

c. Memo

Realisaties september 2005 - 2006

Eind 2005 kreeg de vzw MeMo (Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen) de opdracht om de digitale MeMogids te actualiseren. De MeMogids wil de bewuste consument wegwijs maken in de wereld van bedrijven, die oog hebben voor ecologische alternatieven, eerlijke handelsverhoudingen en arbeid op maat. Doelpubliek van de MeMogids is zowel het grote publiek als de bedrijfswereld zelf. Gelijktijdig wordt de website geoptimaliseerd en wordt een uitgave van een gids voor de consument voorbereid. De eerste fase van dit project wordt afgerond in oktober 2006.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

Voortbouwend op het geleverde werk in 2005, wordt de drukversie van de Memo gids voorbereid tegen september 2007. Er zal een oplage van minimum 5000 exemplaren worden voorzien.

d. Code Buysse

Beleidsopties september 2006 - september 2007

De Code Buysse verschilt van de klassieke ‘corporate governance-codes’ doordat ze behoorlijk bestuur van een onderneming inbedt in een brede visie op maatschappelijk verantwoord ondernemen. In dat kader ondersteunt het beleid ter versterking van het ESF project “Behoorlijk bestuur in de KMO” een brede sensibiliserings- en implementatieactie van UNIZO.

3.1.2. MVO bij de overheid

a. MVO en lokale overheden

Realisaties september 2005 - 2006

In het kader van de jeugdwerkloosheidsplannen, werd aan 13 lokale overheden en de VVSG een impuls gegeven om MVO ook op de lokale agenda te zetten. De samenwerking met de sociale economie, het voeren van een sterk diversiteitsbeleid in de eigen organisaties en het sensibiliseren van bedrijven in de buurt op het vlak van MVO staat centraal. In dit kader werd op 22 juni het eerste seminarie “MVO en Lokale Besturen” georganiseerd. Onder het motto “Krijg meer voor je geld” stond het thema aanbestedingen met een sociale return op de agenda.

In het kader van het ESF zwaartepunt 6 werd een oproep gelanceerd om MVO sterker te verankeren in de werking van werkgeversorganisaties. Ook werd een duidelijke oproep gedaan om een pro-actief werkgelegenheidsbeleid te ontwikkelen bij grote investeringswerken. Een aantal pilootprojecten zijn opgestart.

In het kader van het project “Vlaanderen in Actie” wordt stilgestaan bij de uitdaging om een innovatief aanbestedingsbeleid te voeren. Vlaanderen kan zijn overheidsopdrachten mee inzetten in de promotie van duurzaamheid en sociale inclusie. Dit laatste komt ten goede aan de werkgelegenheid van personen met een handicap, langdurig werkzoekenden en kansengroepen. Daarbij wenst de overheid een ondersteunende rol op te nemen door geïnteresseerde overheden op weg te helpen, zonder quota. Ook het bedrijfsleven moet verder gesensibiliseerd worden.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

Een coherent beleid voor overheidsopdrachten met maatschappelijke opbrengst vraagt verschillende acties. Eerst en vooral moet het juridische kader uitgeklaard worden, afgestemd op de toekomstige nieuwe federale regelgeving betreffende de overheidsopdrachten. Daarnaast is het van belang praktijkervaring te verzamelen en te verspreiden.

Via deze projecten willen we nagaan hoe tal van goede praktijken inspiratie kunnen geven voor een “masterplan overheidsopdrachten met maatschappelijke verdiensten”. Dit is een initiatief in het kader van “Vlaanderen In Actie”, waarin de oprichting van een stuurgroep “overheidsopdrachten met maatschappelijke verdiensten” voorzien is.

We kunnen ook veel leren van het buitenland. Om internationale kennisdeling en expertiseontwikkeling te bevorderen wordt in het voorjaar van 2007, in samenwerking met het ESF-agentschap een projectvoorstel ontwikkeld voor een Europees uitwisselingsmoment als hefboom voor sociale economie. Dialoog tussen actoren uit de sociale economie, aankoopverantwoordelijken, en vertegenwoordigers van lokale en regionale overheden is hierbij van belang.

b. Regiehandboek

Realisaties september 2005 - 2006

De lokale besturen kregen de regierol om de lokale diensteneconomie uit te bouwen. Dit werd reeds vorig jaar bekrachtigd in het Partnerschapsverdrag Lokaal Werkgelegenheidsbeleid. Het doel is de koppeling van lokale diensten aan lokale werkgelegenheid. De centrumsteden kregen reeds de kans om met die regierol te experimenteren in de actieplannen Centrumsteden, maar voor de meeste lokale besturen is dit een nieuw gegeven. Om hen op deze toekomstige opdracht voor te bereiden werd aan de VVSG de opdracht gegeven om een regiehandboek uit te werken in afstemming met het HIVA-onderzoek rond de invulling van de regierol. Het is de bedoeling om lokale besturen een instrument aan te reiken dat hun in staat stelt om het concept “regierol” lokaal te vertalen. Zowel de interne als de externe regie komt aan bod, maar ook de relatie tussen de lokale regisseur en de bovenlokale regie (RESOC, SERR, provincie) wordt besproken. Dit handboek wordt daarenboven gevoed door de ervaringen, kennisuitwisseling en netwerking binnen de ESF-themawerking rond de regierol van lokale besturen.

Daarnaast loopt het project “Labour for neighbour” waarin gezocht wordt naar een lokaal samenwerkingsmodel (OCMW, Stad en derden) dat de methodiek van empowerment van kansengroepen en wijken, door uitbouw van lokale diensten, duurzaam kan ondersteunen.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

De verschillende lopende projecten en studies in het kader van de regierol van lokale besturen worden afgerond. Het regiehandboek zal klaar zijn eind februari 2007. De disseminatiefase loopt tot 30 juni 2007.

*c. MVO en de Lijn****Beleidsopties september 2006 - 2007***

Als voogdijminister voor De Lijn wordt er eveneens naar gestreefd om De Lijn te doen uitgroeien tot een goede praktijk op het vlak van MVO. Er wordt nagegaan hoe dit bedrijf kan ondersteund worden om een MVO-screening uit te voeren, als basis voor een MVO-strategie en -plan.

3.1.3. MVO en Onderwijs***Realisaties september 2005 - 2006***

Het onderwijs speelt een belangrijke rol bij het verspreiden van de kennis rond maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het onderwijs vormt namelijk de ondernemers en werknemers van morgen. Via het curriculum kan de theorie en praktijk rond MVO aan de student aangeboden worden zodat hij/zij bij zijn/haar eerste stappen in het bedrijfsleven MVO als ondernemersfilosofie in zich meedraagt. Samen met de Vlaamse minister van Werk werd in 2006 het Vlaams Netwerk voor Zakenethiek ondersteund voor de organisatie van “Het ei van MVO”, een scriptieprijs rond bedrijfsethiek, MVO en duurzaam ondernemen. Daarmee willen we studenten uit hogescholen en universiteiten stimuleren om eindwerken te maken rond deze thema's. In november 2006 worden de prijzen uitgereikt.

Tijdens de “week van de sociale economie” van 6 tot 9 maart 2006 werd door het Vlaams Overlegplatform Sociale Economie en Meerwaardeneconomie (VOSEC) en Febecoop een sensibiliseringscampagne georganiseerd op een aantal Vlaamse universiteitscampussen. Doelstelling was studenten en universitair personeel vertrouwd te maken met de sector van de sociale economie en met het concept MVO. Dit gebeurde via academische zittingen, lezingen tijdens de reguliere lessen (voor ongeveer 8000 studenten), een rondtoer bij sociale economie initiatieven in de eigen universiteitsstad (deelname van ongeveer 90 studenten), een seminarie en debatavonden. Een 30-tal docenten participeerden op een actieve wijze aan deze activiteiten. Naar aanleiding van dit project werden de universiteiten en hogescholen uitgenodigd om mee te werken aan een masterplan MVO en Onderwijs om MVO een plaats te geven binnen hun onderwijscurricula.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

In het najaar van 2006 zal met alle hogescholen en universiteiten een taskforce ‘MVO en Onderwijs’ opgericht worden. Binnen deze werkgroep zal, onder begeleiding van experts, gewerkt worden rond de screening van onderzoeks- en onderwijscurricula en het analyseren van de eigen organisatie op het vlak van duurzaamheid. Dit moet in de loop van 2007 leiden tot een actieplan per hogeschool of universiteit. Vanuit de overheid zullen we dit proces faciliteren via de financiering van een procesbegeleider zodat ervaringen systematisch kunnen worden uitgewisseld. Output is ondermeer een werkboek met analysemethoden en goede praktijken. Vanuit de hogescholen en universiteiten verwacht het beleid een engagement om na de screening een concreet actieplan voor te leggen én dit op korte termijn uit te voeren.

Tevens wordt tijdens het voorjaar 2007 het initiatief Sociale economie op de campus herhaald, dit jaar met een sterkere focus op hogescholen. Zo zal er ondermeer een stagebeurs worden georganiseerd om studenten in contact te brengen met het aanbod dat de sociale economie voor stages kan bieden.

3.2. Professionalisering door samenwerking en kennisoverdracht

Realisaties september 2005 - september 2006

Vanuit de vraag van het werkveld om hen te ondersteunen in hun streven naar een grotere professionalisering startte in november 2001 een eerste managementcursus voor beleidsverantwoordelijken in de sociale economie aan de Universiteit Antwerpen Management School (UAMS). Deze opleiding kende van in het begin een groot succes. De huidige opleiding loopt over twee jaar en is modulair opgebouwd. De opleiding focust op diverse managementvaardigheden.

Er zijn echter nog andere initiatieven die duidelijk maken dat het werkveld bereid is inspanningen te leveren om van de sector van de sociale economie een volwaardige sector te maken. De samenwerking tussen de sociale en beschutte werkplaatsen en hun streven om samen met het beleid tot een standaard kwaliteitssysteem te komen, getuigt hiervan. Een ander voorbeeld vormen de kringloopcentra die een charter ondertekend hebben waarbij zij garanderen om te voldoen aan de in het charter opgenomen kwaliteitscriteria betreffende begeleiding doelgroepwerknemers, milieu en economische aspecten.

Ook de sector van de lokale diensteneconomie voelt de noodzaak om te professionaliseren en werkt aan een zelfevaluatie -instrument. Dit instrument moet de lokale dienstverleners in staat stellen om zichzelf te evalueren. Op basis van de resultaten kunnen knelpunten en pluspunten over de werking in kaart gebracht worden en kan het initiatief zichzelf bijsturen. Daarnaast is een uitwisseling en bespreking van de resultaten in de schoot van de Koepel Buurt- en Nabijheidsdiensten mogelijk.

Met het oog op de realisatie van een structureel monitoringssysteem in de sociale economie werd onder de vleugels van de toenmalige afdeling Tewerkstelling (ondertussen opgegaan in het Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie) een werkgroep opgericht. De taak van deze werkgroep was het uitwerken van een monitoringssysteem voor de promotoren uit de sociale economieprojecten met het oog op een systematische en structurele verzameling van sleutelcijfers in functie van de opvolging van de resultaten van de tewerkstellingsmaatregelen. Het zwaartepunt in deze werkgroep lag duidelijk op technische (meet)aspecten van effecten van de maatregelen vanuit beleidsdoelstellingen.

De resultaten en ervaringen van de werkgroep werden in de daaropvolgende periode (onder invloed van de hervormingen binnen de administratie) geïntegreerd binnen de werkzaamheden rond de beheersovereenkomst voor het VSAWSE met een veel ruimere scope als gevolg.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

Opleiding management in de sociale economie

De Opleiding “management in de sociale economie” wordt verdergezet. Deze tweejaarlijkse opleiding wordt roterend georganiseerd door de universiteit van Antwerpen en van Hasselt. Voor het academiejaar 2006 - 2007 zal Hasselt ze voor het eerst organiseren. In Antwerpen is het tweede jaar van de opleiding van start gegaan.

Leerstoel Sociale Economie

Vanaf het academiejaar 2006 - 2007 is de Universiteit Antwerpen kandidaat om een interuniversitaire Leerstoel Sociale Economie in te richten. De leerstoel zal academisch ingebed zijn: een zelfstandig academisch personeelslid moet benoemd worden, onderwijsactiviteiten en het aantrekken van

onderzoek zijn minimale vereisten. Ze zal interuniversitair zijn door een nauwe samenwerking met ander universiteiten. Verworven kennis en ontwikkelde instrumenten zullen ten dienste staan van de ganse Vlaamse universitaire gemeenschap.

De leerstoel past in de beleidslijnen om niet enkel met dé sociale economie maar vooral met de evolutie naar een sociale economie bezig te zijn. In die zin is de focus van de leerstoel “de sociale economie in brede zin”. De leerstoel levert een bijdrage aan de samenleving in de mate dat zij huidige maar vooral ook toekomstige ondernemers, leidinggevendenden, burgers, ... sensibiliseert voor een economie waarin duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen centraal staan. De leerstoel is een initiatief voor een langere periode, zij zal een hefboom zijn om academische aandacht voor een sociale economie te stimuleren en verder te ontplooien in de komende jaren.

Vereenvoudiging en monitoring: een uitdaging

Aan de Vlaamse Regering worden voorstellen geformuleerd om via de beheersovereenkomst 2007 – 2010, aan het Vlaamse Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSAWSE), zowel strategische als meetbare operationele doelstellingen op te leggen om voor de sociale economie een eenvoudige elektronische methodiek te ontwikkelen. Deze methodiek moet het mogelijk maken om op een systematische wijze periodiek te monitoren naar zowel personele, doelgroepgerichte als financieel -economische indicatoren. Samen met een analysemethodiek op basis van eenzelfde opgelegd boekhoud- en registratiepakket moet dit leiden naar een krachtig instrument om de sociale economie adequaat beleidsmatig aan te sturen. Hierdoor wordt monitoring naast een beleidsinstrument voor de politieke overheid ook een beheersinstrument voor het agentschap.

In het kader van het Steunpunt voor werk en sociale economie, zal ook gewerkt worden aan de onderbouw voor een efficiënt monitoringsysteem voor de sociale economie.

Integraal kwaliteitszorgsysteem

De sector zal ondersteund worden in de ontwikkeling en implementatie van een integraal kwaliteitszorgsysteem dat in eerste instantie functioneel moet zijn voor de maatwerkbédrijven. De basis moet tevens overdraagbaar zijn naar de lokale diensteneconomie en de invoegeconomie.

3.3. Imago

Realisaties september 2005 - september 2006

Samen met de Federale Staatssecretaris voor de Sociale Economie, de andere gewesten en de Duitstalige Gemeenschap werd van 6 tot en met 9 maart 2006 “de week van de sociale economie” georganiseerd met als centrale boodschap dat met de sociale economie iedereen wint: de ondernemer, de werknemer en de hele samenleving.

In de reeks arbeidsmarkttopics heeft de studiedienst van de VDAB in haar uitgave van mei 2006 de sociale economie op een bevattelijke wijze onder de loep genomen. De topic bracht een breed spectrum van de sector in kaart en focuste zich in het bijzonder op de belangrijke rol die de VDAB er vervult in de toeleiding, begeleiding en opvolging van de respectieve doelgroepen.

De sociale economie kampt met een wollig imago en gaat gebukt onder vele vooroordelen. Hierdoor is de sociale economie niet altijd aantrekkelijk voor potentiële werknemers en werkgevers. In samenwerking met NV Werkhouding werd een wervende campagne opgezet die de troeven en het professionalisme van de sociale economie in de verf moest zetten. De doelstelling was een positief en consistent beeld van de sociale economie te geven om het regulier economisch circuit aan te zetten om mee op de boot te stappen van maatschappelijk verantwoord ondernemen en een personeelsbeleid uit te bouwen dat open staat voor mensen die moeilijk hun plaats vinden op de arbeidsmarkt. Deze campagne bestond uit een reeks interviews in job@ waarin reguliere bedrijven vertellen over hun ervaringen met en de opportuniteiten van het werken als of met sociale economiebedrijven.

Om de sociale economie sterker te profileren in academische middens werd een katern van het tijdschrift Over Werk gewijd aan de Sociale Economie.

Beleidsopties september 2006 - september 2007

Om een duurzaam effect te bereiken moet een boodschap regelmatig herhaald worden. Ook dit jaar zullen inspanning gedaan worden om het imago van sociale economie te verbeteren. Zo wordt gedacht aan een campagne naar werknemers, werkgevers en consumenten vanuit het brede MVO gedachtegoed.

3.4. Innovatie als hefboom voor de sociale economie

De heersende paradox van productinnovatie die technologische ontwikkelingen koppelt aan sterke productiviteitswinsten en vaak dus ook een verlies aan arbeid moet worden doorbroken. De verbreding van productinnovatie naar procesinnovatie geeft de goede richting aan. Nieuwe maatschappelijke tendensen brengen een heel aantal nieuwe noden aan de oppervlakte die potentiële markten betekenen voor sociale ondernemers. Daar tegenover staat een groep van mensen die hun weg naar de arbeidsmarkt moeilijk vindt. Vanuit het beleidsdomein Sociale Economie willen we de koppeling maken tussen deze nieuwe noden en de lokale werkgelegenheid van deze groep mensen. Innovatie in de sociale economie betreft innovatie op het vlak van activiteiten én innovatie op het vlak van de begeleiding van kansengroepen.

Realisaties september 2005 - september 2006

Economisch groeipotentieel: innovatierondes sociale en beschutte werkplaatsen

Naar aanleiding van een uitgeschreven VIONA-onderzoek ‘nieuwe marktniches en economisch groeipotentieel in de sector van de sociale economie’ waarbij gezocht werd naar een methodiek om nieuwe niches te detecteren voor de sociale economie, werden provinciale gespreksrondes georganiseerd met de beschutte en sociale werkplaatsen. De startcentra waren voor deze innovatierondes de gastheer, dit om kennismaking en netwerking te versterken. Doel was om innovatie van begeleidingsmethodieken, het zoeken naar nieuwe markten en het vernieuwen van productieprocessen te stimuleren. Deze gespreksrondes werden georganiseerd in samenwerking met het IWT en de provinciale innovatieadviseurs. Uit de gespreksrondes werden ook een aantal aanbevelingen en knelpunten ten aanzien van het beleid gehaald die meegenomen kunnen worden in toekomstige beleidsopties.

De sociale en beschutte werkplaatsen uit de Westhoek hebben naar aanleiding van deze gespreksrondes een samenwerkingsakkoord afgesloten met het Innovatiecentrum West-Vlaanderen om in 2006 -2007 een prospectie te verrichten naar nieuwe markten.

Tevens werd in het kader van de uitbreiding van de sociale werkplaatsen een luik innovatie opgenomen. Hierbij werd voor 50 VTE doelgroepplaatsen een oproep gedaan naar innoverende activiteiten binnen de sociale werkplaatsen met mogelijk groeipotentieel voor de sector. Uiteindelijk zijn 8 projecten weerhouden die nu de mogelijkheid krijgen om de nieuwe niche in te vullen.

Innovatieve begeleidingsmethodieken: supported employment

Er is een toenemende aandacht voor initiatieven die de doorstroom en doorgroei van de doelgroepwerknemers binnen en buiten de sociale economie stimuleren en faciliteren.

Supported Employment is een vernieuwende methodiek voor Vlaanderen, die in enkele andere landen al met succes wordt toegepast. Ze streeft ernaar om personen met een arbeidshandicap, die met de bestaande methodieken niet duurzaam kunnen tewerk gesteld worden in een regulier bedrijf, via een zeer intensief begeleidingsproces toch duurzaam tewerk te stellen in het Economisch Circuit. Daarmee wil deze methodiek een mogelijk antwoord bieden aan de zeer lage tewerkstellingsgraad van verschillende kansengroepen. Door de tewerkstelling van deze kansengroepen bij reguliere werkgevers te koppelen aan een structurele begeleiding op de werkvloer van de werknemer, willen we voor meer kansengroepen een duurzame tewerkstelling verzekeren in het reguliere circuit.

Daarbij kunnen de beschutte en de sociale werkplaatsen een centrale rol spelen. In beschutte en sociale werkplaatsen is namelijk heel wat expertise en knowhow in huis inzake de begeleiding van personen

met een arbeidshandicap op de werkvloer. Een belangrijke reden van de beperkte slaagkansen (zowel voor werkzoekenden als voor werknemers vanuit de BW of de SW) is respectievelijk de afwezigheid of het wegvallen van de professionele, persoonsgebonden en intense begeleiding. Vanuit het beleid is volop de kaart getrokken van supported employment. In de sector van de beschutte werkplaatsen is een ESF-project opgestart om te onderzoeken hoe de begeleidingsmethodiek Supported Employment kan ontwikkeld worden in Vlaanderen. De methodiek zal worden uitgetest met 20 doelgroepwerknemers uit beschutte werkplaatsen, onder begeleiding van 4 begeleiders uit de BW.

Ook de sociale werkplaatsen hebben in het kader van de uitbreidingsronde 2006 de mogelijkheid gekregen om mee te stappen in dit project. 50 VTE plaatsen voor doelgroepwerknemers werden gereserveerd voor dit project. In totaal hebben 17 sociale werkplaatsen zich bereid verklaard om in te stappen.

Beleidsopties september 2006 – september 2007

Onder de noemer “Sociale vernieuwingsprocessen”, een project van “Vlaanderen in Actie”, werd de nood bevestigd aan gerichte onderzoeks- en ontwikkelingsprocessen die werkgelegenheid van laaggeschoolden koppelen aan nieuwe niches met als doel méér maatschappelijke return.

Naast het opsporen van economisch groeipotentieel en marktonderzoek gaat het evengoed om innovatieve begeleidingsmethodieken, vormen van arbeidsorganisatie of samenwerkingsverbanden met de reguliere economie.

Economisch groeipotentieel

Gezien de alsmaar sneller evoluerende mondiale economische markten en de arbeidsmarkt is innovatie van arbeids- en begeleidingsmethodieken, van economische markten en van productiegerichte methodieken ook voor de sociale economie van essentieel belang. In november 2006 wordt een studiedag georganiseerd met als thema “innovatie en economisch groeipotentieel in de sector van de sociale economie”. Hierbij zullen onder meer de resultaten besproken worden van het VIONA-onderzoek ‘nieuwe marktniches en het economische groeipotentieel’ in de sector van de sociale economie. Tevens zal aan de sector een nieuwe methodiek aangeboden worden om innovatie te stimuleren waarbij deze methodiek al in de praktijk wordt uitgetest (GPS-methodiek).

De opgestarte samenwerking tussen de beschutte en sociale werkplaatsen uit de Westhoek en het West-Vlaamse innovatiecentrum wordt verder opgevolgd.

Marktonderzoek mogelijk maken

In de toekomst zal het voor de sociale economie belangrijker worden om werk te maken van marktonderzoek. Dit om de haalbaarheid van nieuwe activiteiten te onderzoeken en bestaande goede praktijken uit te vergroten of te vermenigvuldigen. Het spreekt voor zich dat de sector de trekker moet zijn van deze activiteiten. Voor het komende werkjaar worden specifiek al twee projecten naar voren geschoven.

Een energieke sociale economie

Binnen de sector van de sociale economie zijn er mogelijkheden om voor kansengroepen nieuwe tewerkstelling te creëren in het uitvoeren van energiebesparende maatregelen. In de periode 2006-2007 gebeurt een onderzoek naar mogelijkheden en randvoorwaarden voor een deelsector “energie” in de sociale economie. Tijdens een denkdag over dit thema brachten onderzoekers en externe deskundigen samen met Vosec de potentiële markt, de mogelijke activiteiten en tewerkstellingskansen in kaart. Het potentieel voor de sociale economie werd hoog ingeschat omwille van 1) de tewerkstellingsmogelijkheden voor verschillende doelgroepen, van zeer laaggeschoold, 2) de opportuniteiten voor partnerschappen met lokale

besturen en inbedding in het lokale sociale beleid en 3) de gunstige omgevingsfactoren zoals beleidsvorming (energiebeleid met focus op energiebesparing) en het ontstaan van stimulerende financiële instrumenten. Andere afgeleide voordelen zijn milieuwinst door verlaging van uitstoot van broeikasgassen en vermindering van energieverbruik, verbetering van het woonpatrimonium en het stedelijke weefsel, verhoging van het wooncomfort en vermindering van gezondheidsproblemen, bestrijding van energiearmoede door lagere energiefacturen, financiële en fiscale voordelen voor eigenaars en huurders,... Het project “Naar een Energieke Sociale Economie” moet resulteren in een actieplan dat duidelijkheid creëert over de mogelijkheden, de te verwachten resultaten, de te vervullen randvoorwaarden en de vereiste beleids- en sectorgebonden maatregelen. Het moet aanwijzingen geven over hoe men lokale partnerschappen kan creëren tussen sociale economie-actoren, lokale besturen en derden en hoe men in een aanbod voor deskundigheidsopbouw binnen de sociale economie kan voorzien.

Investeren in diensten met maatschappelijke return

Naast energie moet er zeker ook gekeken worden naar individuele/collectieve dienstverlening en mobiliteit. Nieuwe niches die tegemoet komen aan noden die de reguliere economie nog niet of niet (meer) als kernactiviteit beschouwt. Het goede voorbeeld van flexibele en occasionele kinderopvang indachtig, gaan we systematisch onderzoeken hoe we als Vlaamse Regering binnen onze dienstverlenende domeinen (individueel of collectief) deze win-win kunnen realiseren. Welzijn, Sport, Mobiliteit, Toerisme, Groen en Leefmilieu kunnen op termijn aan bod komen.

Innovatieve begeleidingsmethodieken

Supported employment

De methodiek supported employment blijft ook het komende werkjaar één van de belangrijkste actiepunten. Centraal blijven hierbij de projecten in de beschutte en sociale werkplaatsen, maar ook het studiewerk vanuit VIONA zal meegenomen worden bij het beleidsbepalende werk.

Het Supported employment project van de beschutte en de sociale werkplaatsen wordt permanent opgevolgd door aanwezigheid in de stuurgroep. Bedoeling is om uiteindelijk via de twee projecten/experimenten tot gezamenlijke conclusies en beleidsaanbevelingen te komen. De operationele uitvoering van de beide experimenten loopt af eind 2007.

In het kader van VIONA is ook een onderzoek uitgeschreven dat in kaart dient te brengen wat er in de verschillende landen bestaat aan ‘supported employment’-methodieken en hoe deze in theorie kunnen vertaald worden naar de Vlaamse situatie. Daarbij wordt bekeken wat de juridische en structurele belemmeringen zijn. De resultaten van dit onderzoek, uitgevoerd door het HIVA zijn voorzien voor januari 2007.

Aan de hand van beide insteken zal dan bekeken moeten worden op welke manier deze methodiek kan ingepast worden in het eenheidsdecreet.

Begeleidingsportefeuille Sociale Economie

De sociale economie staat voor de uitdaging innovatief om te gaan met inschakeling en begeleiding van kansengroepen. Een loonsubsidie is vaak niet voldoende om een duurzame tewerkstelling te garanderen. Bij alle beleidsinstrumenten staat de begeleiding van kansengroepen op de werkvloer centraal. Vanuit de inclusiegedachte streeft het beleid naar sterke instrumenten voor kansengroepen op de arbeidsmarkt die competentieontwikkeling en doorgroei mogelijk maken, zowel binnen als buiten de muren van de sociale economie bedrijven zelf. Dit vergt een voortdurende evaluatie van de

bestaande beleidsinstrumenten op hun outputresultaten, zoals invoegeconomie en enclavewerking, en kennisname en analyse van nieuwe pistes, zoals supported employment.

De confrontatie van bestaande praktijken met nieuwe inzichten zal input zijn voor een pilootproject betreffende begeleiding op de werkvloer. Dit project moet uitmonden in een doortaste begeleidingsportefeuille inzetbaar binnen en buiten de sector van de sociale economie.

Daarom wordt midden 2007 een ronde tafel gepland met de sectorspecifieke actoren (werkgevers, vakbonden, beleidsmakers, toeleidingsactoren, ondersteuningsactoren, experten) rond nieuwe begeleidingsmethodieken en samenwerkingsverbanden met de reguliere economie. De sociale economie staat namelijk niet alleen voor de uitdaging om kansen te creëren voor mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ook de reguliere economie heeft hier een belangrijke rol op te nemen. Initiatieven die de brug slaan tussen de sociale en reguliere economie staan hier in de kijker.

Innovatieve meetinstrumenten

SROI (Social Return On Investment) is een instrument dat maatschappelijke meerwaarde zichtbaar maakt en kwantificeert. Voor organisaties en bedrijven is het vooral een strategisch en operationeel instrument en kan het een communicatie-instrument worden op middellange termijn. Het biedt opportuniteiten aan sociale investeerders ter ondersteuning in de keuze van projectaanvragen. De resultaten kunnen beleidskeuzes staven en verantwoorden vanuit de praktijk. Het beleid wenst de mogelijkheden van deze methodiek verder te onderzoeken als het sluitstuk van een effectief kwaliteitsmanagement.

4. Stakeholderrelaties

Realisaties september 2005 - september 2006

Middenveld

VOSEC

Het middenveld is een belangrijke partner is het beleid. Er is een tweemaandelijks overleg met VOSEC. Het overleg met de startcentra is op driemaandelijks basis. Met de andere domeinen is er veel informeel gepleegd, daarnaast waren er ook Ronde Tafels.

Ronde Tafel Lokale Diensteneconomie

Naar aanleiding van het voorontwerp van decreet op de lokale diensteneconomie werd op 12 mei 2006 een ronde tafel met de sector georganiseerd om samen te na te denken over de krijtlijnen van de uitvoering van dit toekomstige decreet. Er waren vertegenwoordigers van de Koepel Buurt-en Nabijheidsdiensten, de coördinatoren van de centrumsteden, de VVSG, VOSEC, het VSAWSE en het Departement WSE aanwezig.

Ronde Tafel Maatwerkbedrijven

Naar aanleiding van de overheveling van de beschutte werkplaatsen naar het beleidsdomein van de sociale economie en de afstemming van de beschutte en sociale werkplaatsen op elkaar om te komen tot een eenheidsdecreet, was het een zeer bewuste optie om in een eerste fase de betrokken stakeholders aan het woord te laten. Via een ronde tafel in samenwerking met de Sociaal Economische Raad Vlaanderen (SERV) werden in juni 2006 de eerste gesprekken met de betrokken stakeholders gevoerd. Daarbij kregen alle stakeholders in eerste instantie de kans om de eigen visie over de toekomst en uitdagingen van de maatwerkbedrijven te verwoorden.

Overleg armoede

Het ontwerpdecreet lokale diensteneconomie werd toegelicht op het verticale armoedeoverleg van het beleidsdomein Werk en Sociale Economie ter voorbereiding van hun standpuntbepaling in de SERV.

VESOC

Zowel de uitbreiding sociale werkplaatsen en het vernieuwde concept arbeidszorg, beide in het kader van het “Meerbanenplan”, als het voorontwerp van decreet op de lokale diensteneconomie en de “Jeugdwerkplannen” werden op de VESOC-werkgroep besproken.

Federaal

Inzake sociale economie is er in 2006 een nieuw samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de Federale Regering en de gewesten met het oog op de activering van de werkloosheidsuitkeringen. Dit samenwerkingsakkoord werd via een decreet door het Vlaamse Parlement bekrachtigd.

Tevens werd meegewerkt aan het Nationaal Actieplan sociale inclusie, door een toelichting te geven over het Vlaamse beleid betreffende sociale economie en diversiteit. Andere dossiers die op het overlegcomité werden besproken zijn het statuut van de werkondernemer en de evaluatie van de SINE maatregel.

Lokaal

De jeugdwerkplannen werden ieder afzonderlijk geconcretiseerd en bijgestuurd in nauw overleg met de VVSG en het betrokken lokale bestuur.

Beleidsopties september 2006 – september 2007

VOSEC

Ook dit werkjaar zullen we het formele en het informele overleg met de sector op de agenda zetten.

Ronde Tafel Lokale Diensteneconomie

Dit najaar wordt een ronde tafel met de centrumsteden georganiseerd in functie van de omvorming van de actieplannen naar het toekomstige decretale kader.

Bovendien zal er een tweede Ronde Tafel met alle stakeholders van de lokale diensteneconomie plaatsvinden zodra een ontwerp van uitvoeringsbesluit op tafel ligt.

Ronde Tafel Maatwerkbedrijven

Vanuit de eerste vergadering in juni 2006 waarbij de standpunten van alle stakeholders (werkgevers, vakbonden, gebruikersverenigingen, toeleiders) met betrekking tot het eenheidsdecreet werden voorgesteld, werden een zestal thema's gedistilleerd waarover diepgaander van gedachten gaat gewisseld worden. Het betreft hier:

- 'Rol en doelstelling van de maatwerkbedrijven',
- 'Betrokkenheid van de sector bij het beleid',
- 'Activiteiten voor maatwerkbedrijven'
- 'Financiering van de sector' met ondermeer het principe van de rugzak
- 'Doelgroep van de maatwerkbedrijven'
- 'Toeleiding en trajectwerking'

Voor elk van de thema's wordt er naar gestreefd om overeenstemming te bereiken over de globale krachtlijnen die vanuit de stakeholders naar voren geschoven.

Op basis daarvan kan door het beleid een gefundeerde beslissing genomen worden van de richting die we uit willen gaan met de beschutte en de sociale werkplaatsen en kan een eerste versie van het ontwerpdecreet uitgeschreven worden. Op 12 september werden de eerste drie thema's diepgaander besproken. De tweede vergadering die de resterende drie thema's gaat bekijken, is voorzien op 17 oktober 2006.

Bedoeling is om eind 2006 de krachtlijnen van het eenheidsdecreet te kunnen voorleggen die gedragen wordt door alle directe stakeholders en het beleid.

Overleg armoede

Bij de ontwikkeling van een globaal beleidskader rond arbeidszorg, zal ook het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting uitgenodigd worden om haar visie op dit onderwerp toe te lichten. Zodoende kunnen ook deze standpunten meegenomen worden bij de uitwerking van het beleidskader.

Het ontwerp van uitvoeringsbesluit lokale diensteneconomie zal in overleg met de aandachtsambtenaar op verticaal armoedeoverleg voor het beleidsdomein Werk en Sociale Economie besproken worden.

Vesoc

Naargelang de vorderingen van het beleidsvoorbereidend werk worden dossiers voorgelegd aan Vesoc. Het gaat ondermeer om de tussentijdse evaluatie van het jeugdwerkplan, het actieplan kinderopvang, arbeidszorg, het eenheidsdecreet en het nieuwe concept voor ondersteuningsstructuur voor de sociale economie.

Federaal

Er wordt een avenant opgemaakt in navolging van het samenwerkingsakkoord sociale economie.

Dossiers die met bijzondere aandacht opgevolgd worden zijn het statuut van de werkondernemer, de evaluatie van de SINE maatregel en de werkgeversverbanden.

De relaties met de stakeholders worden geoptimaliseerd via het verder zetten van structurele overlegmomenten, via het erkennen van één koepel onder voorwaarde van representativiteit voor de hele sector en via goede communicatie en uitgebreide informatie.

Lokaal

Na de installatie van de nieuwe lokale besturen en het afronden van het VIONA-onderzoek “procesevaluatie van de werkwinkels” staat de onderhandeling van de nieuwe Lokale Samenwerkingsovereenkomsten (lokale werkwinkels) op het programma. Er wordt vertrokken van een nieuw model van samenwerkingsovereenkomst, dat afgestemd is op het Partnerschapsverdrag Lokaal Werkgelegenheidsbeleid.

5. Bespreking van het instrumentarium

5.1. Invoegbedrijven

Doel

Het realiseren van tewerkstelling voor kansengroepen en het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen binnen de reguliere economie is de dubbele doelstelling van de invoegmaatregel.

Voorlopig omvat de invoegmaatregel nog twee types van bedrijven: invoegbedrijven/-afdelingen die een commercieel product of dienst op de markt brengen waaronder ook bedrijven die met dienstencheques werken en invoegbedrijven/-afdelingen die collectieve of persoonlijke diensten aanbieden die niet volledig vermarktbaar zijn en meestal een lokale dimensie hebben. Vanaf de inwerkingtreding van het decreet lokale diensteneconomie worden deze laatste overgeheveld naar het decreet.

Bereik

In het eerste semester 2006 werkten gemiddeld 1.332 VTE (1.676 personen) in een invoegbedrijf of invoegafdeling. Dit is een stijging met 41 % t.o.v. het eerste semester 2005.

Realisaties: september 2005 - september 2006

Het voorbije werkjaar werd prioriteit gegeven aan de implementatie van de nieuwe regelgeving invoegbedrijven, goedgekeurd op 15 juli 2005. Het MVO -aspect werd geïntegreerd aan de hand van een nieuw evaluatieschema. Er werden ondertussen 16 invoegbedrijven erkend voor een bijkomende tewerkstelling van 431,50 VTE + 6 invoegbedrijven -dienstenchequeondernemingen voor 224,50 VTE of in totaal 656 VTE.

Omdat systematische monitoring en evaluatie een beleidsprioriteit vormt, is van eind december 2005 tot juli 2006 voor de eerste keer een grondige screening uitgevoerd van alle invoegbedrijven/-afdelingen die 3 jaar bestaan. Deze screening omvatte naast een financieel onderzoek ook een doorlichting van het strategische management, het personeelsbeleid, het klantenbeheer, het charter van de meerwaardeneconomie... Het ging in totaal over 20 bedrijven of afdelingen.

Inspelend op de problematiek van de jeugdwerkloosheid, die in de eerste plaats een probleem is voor laaggeschoolde jongeren, werden middelen vrijgemaakt voor acties voor deze jongeren in de meest problematische steden en gemeenten. Wat invoegeconomie betreft, gaat het over 2.400.000 euro voor de creatie van 700 bijkomende jobs.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006 - september 2007

Alle invoegbedrijven zullen in het najaar 2006 gecontacteerd worden om een inschatting te maken van het invullingsritme van hun contingent invoegwerknemers. Indien nodig zullen regionale toeleidingsacties worden opgezet in samenwerking met de VDAB en het betrokken startcentrum.

Na één jaar nieuwe invoegregelgeving is de tijd rijp om te evalueren en bij te sturen waar nodig. Op basis van de eindresultaten van de screening, wordt een verbeterplan opgesteld in samenwerking met het Vlaamse subsidieagentschap WSE, het departement WSE, de startcentra en VOSEC.

De screening legde immers een aantal positieve en negatieve elementen bloot. Negatief was dat bij een aantal bedrijven de rentabiliteit zonder invoegsubsidies laag tot zeer laag was. Positief waren de scores op het vlak van arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en arbeidsverhoudingen. De evaluatie onderstreept het belang van een goede opleiding en ondersteuning op de werkvloer. De juiste begeleiding en omkadering op de werkvloer blijkt des te meer van belang voor een succesvolle duurzame doorgroei van invoegwerknemers. Er wordt nagegaan welke bijkomende inspanningen of heroriëntatie nodig is dit te bereiken.

Elk invoegbedrijf dat gescreend is, zal een terugkoppeling krijgen van de evaluatie en afhankelijk van het verbeterpunt verplicht worden een remediëringstraject te doorlopen.

Ook aangaande de aanvraagprocedure en kwaliteit van de ingediende dossiers wordt een analyse gemaakt per startcentrum. Deze benchmark moet leiden tot een verbeterde instroom van dossiers op de adviescommissie. Leemten op het vlak van expertise bij de ondersteuningsstructuren worden in kaart gebracht en aangepakt. Dit plan zal voorgelegd worden aan de adviescommissie sociale economie.

Tevens zal in 2007 opnieuw een doorlichting gebeuren van de volgende reeks invoegbedrijven die 3 jaar bestaan.

Budget

In 2006 was er een krediet beschikbaar voor de maatregel invoegbedrijven van 15.801.000 euro, waarvan 2.295.000 euro voor de invoegbedrijven/-afdelingen die zich richten naar collectieve dienstverlening. Tellen we hierbij de middelen voor de jeugdwerkactieplannen (2.400.000 euro) dan geeft dit een krediet van 18.201.000 euro voor deze maatregel.

Voor 2007 is er een krediet voorzien van 15.615.000 euro. Dit krediet omvat reeds de middelen van de jeugdwerkactieplannen. Het krediet voorzien voor de collectieve invoegbedrijven/-afdelingen werd overgeheveld naar het instrument lokale diensteneconomie.

5.2. Sociale en Beschutte Werkplaatsen

5.2.1. Sociale Werkplaatsen

Doel

Sociale werkplaatsen zorgen voor werk op maat voor personen die door een cumulatie van achterstellingsfactoren geen baan in het reguliere arbeidscircuit kunnen vinden of kunnen houden.

Bereik

In 102 erkende sociale werkplaatsen werkten in het eerste semester 2006 gemiddeld 2324 VTE gesubsidieerde doelgroepwerknemers (2679 personen). Voor de begeleiding van deze doelgroepwerknemers werden 465 VTE omkaderingspersoneelsleden (581 personen) gesubsidieerd.

Realisaties: september 2005-september 2006

Op 6 juni 2005 werd een Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) gesloten met de social profit en non-profit sector, waarbij ook een aantal maatregelen voor de sociale werkplaatsen zijn afgesproken. Dit akkoord betreft de periode 2006 – 2011 en heeft betrekking op drie thema's: uitbreidingsbeleid, de verhoging van de koopkracht en de verbetering van de kwaliteit via zowel managementondersteuning als via verlichting van de werkdruk.

Het totale budget voor deze acties bedraagt in 2011 6.365.000 euro (uitbreidingsbeleid 3.100.000 euro/200 VTE arbeidsplaatsen, koopkracht (verhoging eindejaarspremie) 2.706.000 euro en kwaliteitsverbetering 559.200 euro). In de tussenliggende jaren gebeurt de verhoging gelijkmatig.

De Vlaamse Regering keurde in haar vergadering van 22 september 2006 de aanpassing van de regelgeving aan deze nieuwe akkoorden goed.

Wat het uitbreidingsbeleid betreft besliste de minister op 27 juli over de toekenning van de eerste 50 VTE (42 doelgroep en 8 omkaderingspersoneelsleden). Alle sociale werkplaatsen konden op 1 augustus starten met de aanwervingen voor deze plaatsen. Gelijktijdig met deze uitbreiding gebeurde via middelen van het Meerbanenplan (5.600.000 euro) een uitbreiding met 400 VTE doelgroepwerknemers en 80 omkaderingspersoneelsleden. In totaal werden dus eind juli 442 VTE doelgroepwerknemers en 88 omkaderingspersoneelsleden toegekend.

De Vlaamse Regering besliste op 8 juli 2005 in kader van het Limburgplan middelen vrij te maken voor sociale economie. Een aantal prioritaire acties werden vastgelegd: banen die tegemoet komen aan noden ten gevolge van de vergrijzing, de combinatie arbeid-gezin faciliteren en banen in het kader van toerisme/groen als motor voor bijkomende werkgelegenheid. In overleg met de bestendige deputatie van de provincie Limburg, werden deze prioritaire acties vertaald naar concrete projecten. Drie van de geselecteerde projecten werden uitgevoerd door erkende sociale werkplaatsen waarvoor er in totaal 20 VTE doelgroepwerknemers en 4 VTE omkaderingspersoneelsleden gesubsidieerd worden. Voor de toewijzing van deze 24 VTE werd op 31 juli 2006 een oproep gelanceerd naar de erkende sociale werkplaatsen die gevestigd zijn in de provincie Limburg. De effectieve toewijzing gebeurt in het najaar.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006-september 2007

De belangrijkste beleidsprioriteit blijft ongetwijfeld het afstemmen van de sociale en beschutte werkplaatsen op elkaar wat eind 2007 moet resulteren in een eenheidsdecreet. Hierover leest u meer in punt 6.2.4.

Maar daarnaast worden ook nog een aantal beleidsacties specifiek naar de sociale werkplaatsen genomen. Vooreerst dient in het najaar van 2006 de nodige aandacht te gaan naar de implementatie van het VIA (Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social en non-profit) en de besluitwijzigingen die de implementatie van dit akkoord voor de sociale werkplaatsen concretiseren.

Daarnaast zijn ook voor 2007 in het kader van het afgesloten VIA III opnieuw middelen voorzien om een verdere uitbreiding van de sociale werkplaatsen te realiseren. In totaal zijn middelen gereserveerd voor 42 VTE doelgroepwerknemers en 8 VTE omkaderingspersoneelsleden.

Bijzondere aandacht zal het komende werkjaar gaan naar het sensibiliseren van de sociale werkplaatsen over het belang van een deugdelijke boekhouding. De evaluatie van de sociale werkplaatsen leert namelijk dat er binnen de sector op heel wat verschillende manieren aan boekhouden gedaan wordt (enkel, dubbel, kostprijsboekhouden, ...), wat het opvragen van transparante gegevens niet gemakkelijk maakt. Er wordt in overleg met de sector een model van uniforme jaarrekening ontwikkeld. Ook zullen richtlijnen opgesteld worden op welke manier bepaalde kosten en opbrengsten dienen ingeboekt te worden. Zodoende wordt het mogelijk om op een uniforme wijze gegevens op te vragen en te consolideren. Het te ontwikkelen boekhoudplan zal ook rekening houden met de al aanwezige bepalingen en richtlijnen binnen de beschutte werkplaatsen rond boekhouding (in het kader van het komende eenheidsdecreet).

Budget

Beschikbaar krediet 2006: inclusief de middelen van het vroegere VIA-akkoord (1.602.000 euro) is er voor uitvoering van de maatregel sociale werkplaatsen een budget beschikbaar van 28.288.000 euro. Dit budget werd verhoogd met 5.600.000 euro middelen Meerbanenplan en 572.864 euro vanuit het VIA III-akkoord. Tevens wordt in het kader van het nieuwe VIA-akkoord (uitbreidingsbeleid) het budget bijkomend verhoogd met 530.000 euro. Via het Limburgplan tenslotte werd een budget van 700.000 euro voorzien. Dit brengt het totale budget voor sociale werkplaatsen op 35.690.864 euro.

Het beschikbare krediet voor 2007 bedraagt 30.349.000, verhoogd met 1.626.000 euro van het vroegere VIA-akkoord geeft dit 31.975.000 euro. Deze middelen worden aangevuld met 5.600.000 vanuit de middelen meerbanenplan, 1.017.863 euro vanuit het nieuwe VIA-akkoord en 700.000 euro vanuit het Limburgfonds. In totaal geeft dit 39.292.863 euro.

Tot en met 31 maart 2006 vormden de kredieten voor de sociale werkplaatsen een onderdeel van basisallocatie 41.07. Vanaf 1 april 2006, in het kader van de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid, kregen deze kredieten een aparte basisallocatie, 52.4 33.07 voor de gewone kredieten en 52.4 33.08 voor de VIA-kredieten.

5.2.2. Beschutte Werkplaatsen

Doel

De erkenningsvoorwaarden van de beschutte werkplaatsen bepalen dat zij zich ertoe verbinden de beschikbare arbeidsplaatsen bij voorrang toe te kennen aan de personen met een handicap voor wie een voorlopige of definitieve tewerkstelling in een beschutte werkplaats noodzakelijk is en erover te waken dat de werknemers met een handicap nuttig en lonend werk kunnen verrichten.

Bereik

In 68 erkende beschutte werkplaatsen werkten in het eerste kwartaal 2006 gemiddeld 12.459,65 VTE (13.463 personen) gesubsidieerde doelgroepwerknemers (zijnde personen met een handicap). Voor de begeleiding van de doelgroepwerknemers in de 'productie' werden 1.785,78 VTE omkaderingspersoneelsleden (1.833 personen) gesubsidieerd.

Realisaties: september 2005-september 2006

Op 1 april, n.a.v. de herstructurering “Beter Bestuurlijk Beleid” (BBB), werd de bevoegdheid over de Beschutte Werkplaatsen overgeheveld van het bevoegdheidsdomein Welzijn naar het bevoegdheidsdomein (Werk en) Sociale Economie. Deze overgang verliep zonder problemen: er werd een samenwerkingsakkoord met Welzijn gesloten en de maandelijkse betalingen naar de beschutte werkplaatsen liepen rimpelloos verder.

Op 6 juni 2005 werd een Vlaams Akkoord gesloten met de social profit en non-profit sector, waar ook de beschutte werkplaatsen onder vallen. Dit akkoord betreft de periode 2006 – 2011 en heeft betrekking op drie thema's: uitbreidingsbeleid, de verhoging van de koopkracht en de verbetering van de kwaliteit via zowel managementondersteuning als via verlichting van de werkdruk. Het totale budget voor deze acties bedraagt in 2011 14.974.800 euro (uitbreidingsbeleid 6.000.000 euro/288 VTE arbeidsplaatsen, koopkracht (verhoging eindejaarspremie) 6.154.000 euro en kwaliteitsverbetering 2.820.800 euro). In de tussenliggende jaren gebeurt de verhoging gelijkmatig. De Vlaamse Regering keurde in haar vergadering van 22 september 2006 de aanpassing van de regelgeving aan deze nieuwe akkoorden goed.

Met de goedkeuring van de besluitwijziging in kader van de VIA-implementatie is ook eindelijk komaf gemaakt met de niet indexering van de omkaderingstoelagen in de beschutte werkplaatsen. Sinds 1998 zijn de omkaderingstoelagen in de beschutte werkplaatsen niet meer aangepast aan de evolutie van de index, wat betekende dat momenteel maar een goede 28 % van de omkaderingskost wordt gesubsidieerd, daar waar een 50 % subsidiëring vooropgesteld werd. Dit betekende dat bij elke indexsprong een steeds groter deel van de omkaderingskost diende opgebracht te worden uit productie, wat een verhoging van de werkdruk op de doelgroepwerknemers betekende. Een van de eerste beleidsinitiatieven tijdens en na BBB was dan ook het aankaarten van dit hiaat. Op de Vlaamse Regering van 22 september is de permanente indexering van de toelagen voor het omkaderingspersoneel goedgekeurd.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006-september 2007

De belangrijkste beleidsprioriteit blijft ongetwijfeld het afstemmen van de sociale en beschutte werkplaatsen op elkaar wat eind 2007 moet resulteren in een eenheidsdecreet. Hierover leest u meer in punt 6.2.4.

Maar daarnaast worden ook nog beleidsacties specifiek naar de beschutte werkplaatsen genomen. De nodige aandacht dient besteed te worden aan de implementatie van het VIA (Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social en non-profit) en de besluitswijziging die de implementatie van dit akkoord voor de beschutte werkplaatsen concretiseert.

Specifiek voor de beschutte werkplaatsen is binnen het uitbreidingsbeleid budget voorzien voor de realisatie van een nieuwe functie, zijnde personeelsleden 'economische uitdagingen'. Deze mensen hebben tot doel het opdrachtenpakket en/of de productie van de werkplaats uit te breiden door het opzoeken van nieuwe niches, ten einde een verhoogde tewerkstelling van doelgroepwerknemers te kunnen realiseren. Hiermee wordt al een eerste antwoord gegeven aan de economische uitdagingen die op de beschutte werkplaatsen afkomen.

Beschutte werkplaatsen hebben ook recht op investeringstoelagen voor de aankoop van onroerende goederen (terreinen en gebouwen). Onder het beleidsdomein Welzijn werden zij namelijk gevat door de VIPA (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden)-reglementering van toepassing op de volledige welzijnssector. Momenteel wordt de bestaande reglementering bestendigd, maar er zal tijdens het komende werkjaar moeten bekeken worden hoe deze subsidies ingepast kunnen worden in het komende eenheidsdecreet.

Beschutte werkplaatsen dienen zich te houden aan alle bepalingen van het kwaliteitsdecreet vanuit het beleidsdomein Welzijn. Niettegenstaande de filosofie die achter dit kwaliteitsdecreet steekt (focus op de doelgroepwerknemer als gebruiker van de dienstverlening beschutte tewerkstelling), blijkt toch dat het geheel niet echt is afgestemd op het bedrijfsmatige klimaat dat in de sector van de beschutte werkplaatsen heerst. Ook hier zal in het komende jaar werk gemaakt worden van de nodige aanpassingen (zie ook punt 4 maatwerkbedrijven).

Budget

In 2006 is er een krediet beschikbaar van 180.001.000 euro. Samen met de kredieten van het VIA III-akkoord (1.674.960 euro) geeft dit in totaal 181.675.960 euro.

Het beschikbare krediet voor 2007 bedraagt 189.539.000 euro. Rekenen we hier de kredieten vanuit de VIA III bij (3.468.388 euro) dan geeft dit een totaal krediet van 193.007.388 euro.

Tot en met 31 maart 2006 vormden de kredieten voor de beschutte werkplaatsen een onderdeel van de dotatie aan het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (Pr 41.5 basisallocatie 41.11). Vanaf 1 april 2006, in het kader van de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid, kregen deze kredieten binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie, een aparte basisallocatie, 52.4 34.04.

5.3. Arbeidszorg

Doel

Arbeidszorg wil arbeidsmatige activiteiten aanbieden aan personen die nood hebben aan of de behoefte voelen om te werken, maar die (nog) niet (meer) in staat zijn om in het reguliere of beschermde arbeidscircuit te functioneren. In arbeidszorg staat werken centraal, maar de zorg voor de persoon is ook zichtbaar aanwezig. In het ideale geval vormt arbeidszorg een opstap naar betaalde arbeid.

Arbeidszorg is terug te vinden in diverse domeinen: geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptensector, het algemeen welzijnswerk en de sociale werkplaatsen. Structureel is arbeidszorg enkel verankerd in de regelgeving sociale werkplaatsen en in de dagcentra voor personen met een handicap in het kader van begeleid werk.

Bereik

Het eerste semester 2006 werden binnen de sociale werkplaatsen gemiddeld 67 begeleiders (40 VTE) gesubsidieerd. Zij begeleiden ongeveer 530 arbeidszorgmedewerkers (137 VTE). Op dit ogenblik bestaat er nog geen arbeidszorg in de beschutte werkplaatsen.

Realisaties: september 2005-september 2006

Arbeidszorg is begin 2006 terug zeer sterk op de politieke agenda gekomen in het kader van de sluitende aanpak bij de VDAB en de daaruit voortvloeiende acties in het kader van het meerbanenplan. De Vlaamse overheid heeft zich er namelijk toe verbonden om ook voor de doelgroep van langdurige werkzoekenden een sluitende aanpak uit te bouwen. Vlaanderen heeft zich geëngageerd om alle werkzoekenden die door de RVA uitgenodigd worden, en die de afgelopen 2 jaar geen begeleiding of begeleidingsaanbod gekregen hebben, een aanbod tot begeleiding te doen. We noemen dit de curatieve werking. Binnen deze langdurig werkzoekenden zit een groep die kampt met problemen allerhande die op zich niets met de arbeidsmarkt te maken hebben. Het gaat hier om werkzoekenden die kampen met ernstige psychische en/of medische problemen, al dan niet in combinatie met sociale problemen. Er werd in het kader van het meerbanenplan gewerkt aan de realisatie van een stappenplan om oplossingen aan te bieden aan deze groep werkzoekenden waarbij ook arbeidszorg een belangrijke plaats inneemt. Vanuit het beleid werd hiervan gebruik gemaakt om te komen tot verdieping en verbreding van het concept arbeidszorg. De Vlaamse Regering besliste op 20 juli 2006 tot een uitbreiding van arbeidszorg binnen de sociale economie.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006-september 2007

In het najaar van 2006 dient een call te vertrekken naar de beschutte en sociale werkplaatsen om invulling te geven aan de extra middelen arbeidszorg voorzien in het meerbanenplan (1,7 miljoen euro). Daarvan is naast een gewone uitbreiding van de plaatsen arbeidszorg in de sociale werkplaatsen (100 VTE) ook de optie genomen om de beschutte werkplaatsen en samenwerkingsverbanden de kans te geven om in te tekenen op arbeidszorg (178 VTE voorzien). Een deel middelen is tevens gereserveerd om 50 pilootprojecten ‘erkenning methodiek arbeidszorg’ te financieren. Doelstelling is via de erkenning van een aantal pilootprojecten binnen sociale en beschutte werkplaatsen een

inhoudelijke en kwalitatieve verdieping te realiseren en te komen tot een standaarderkenning arbeidszorg met kwalitatieve en kwantitatieve vereisten.

Er wordt gestreefd naar het realiseren van partnerschappen waarbij minstens 1 beschutte werkplaats of 1 sociale werkplaats betrokken is. Andere initiatieven die arbeidszorg aanbieden kunnen aansluiten. Dit partnerschap biedt de garantie op een gevarieerd aanbod van onbetaalde tewerkstelling in verschillende contexten. Hierdoor is het mogelijk maatwerk te bieden afhankelijk van de problematiek van de betrokkene. De inbedding van partnerschappen arbeidszorg in activeringspartnerschappen (samenwerking met organisaties waarmee de VDAB een partnerschap vormt...) is aangewezen.

Van deze opportuniteit wordt ook gebruik gemaakt om wat structuur en lijnen te trekken in het werkveld van arbeidszorg dat momenteel zeer versnipperd is. Daartoe wordt een stuurgroep opgericht waarin naast vertegenwoordigers van de domeinen werk en sociale economie, ook mensen vanuit het beleidsdomein welzijn vertegenwoordigd zijn. Deze werkgroep buigt zich gelijktijdig over het statuut van de arbeidszorgmedewerker ongeacht het uitkeringsstelsel. In het najaar van 2007 moet dit resulteren in een globaal en conceptueel kader dat een antwoord biedt aan alle arbeidszorginitiatieven die momenteel bestaan.

De kostprijs 2006 voor deze pilootprojecten en de uitbreiding van het aantal plaatsen wordt geraamd op 440.000 euro voor 2006 en 1.700.000 euro voor 2007.

Budget Sociale werkplaatsen/beschutte werkplaatsen – luik Arbeidszorg

Beschikbaar krediet 2006: 935.000 euro (SW) aangevuld met 440.000 euro vanuit middelen meerbanenplan

Beschikbaar krediet 2007: 954.000 euro (SW) aangevuld met 1.700.000 euro vanuit middelen meerbanenplan

Tot en met 31 maart 2006 vormden de kredieten voor arbeidszorg een onderdeel van basisallocatie 41.07. Vanaf 1 april 2006, in het kader van de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid, werden de kredieten, samen met deze van de sociale werkplaatsen, toegewezen aan een aparte basisallocatie, 52.4 33.07.

5.4. Maatwerkbedrijven

Doel

De uitdaging die we ons hebben gesteld n.a.v. de overdracht van de beschutte werkplaatsen naar de sector sociale economie was, naast een vlotte (financiële) overgang, ook het creëren van een nieuw kader dat de groeiende samenwerking op het terrein weerspiegelt. De beschutte werkplaatsen zijn vanaf 1 april 2006 ingebed in het geheel van de sociale economie, waar ze zich naast de sociale werkplaatsen situeren. Vermits er meer gelijkenissen dan verschillen zijn tussen beide werkvormen, is het niet meer dan logisch dat ook bekeken wordt in welke mate de regelgevingen op elkaar kunnen afgestemd worden.

Basis daarbij is dat we streven naar een eenvoudig, transparant en flexibel kader dat alle kansen biedt aan de beschutte en sociale werkplaatsen om de toekomstige uitdagingen aan te gaan en dat alle kansen biedt tot verdere expansie van de maatwerkbedrijven. Het decreet mag daarom geen deuren sluiten, maar moet een kader bieden dat naar de toekomst toe mogelijkheden geeft om bij te sturen en in te spelen op mogelijke opportuniteiten.

Realisaties: september 2005-september 2006

Hoewel de beschutte werkplaatsen pas in april 2006 effectief tot het bevoegdheidsdomein van de sociale economie behoren, is niet lang gewacht met de uitwerking van dit eenheidsdecreet. Het was voor ons zeer belangrijk dat we eerst vanuit het werkveld konden vernemen wat de krachtlijnen en uitdagingen zijn die elk van hen ziet binnen dit eenheidsdecreet.

Al eind 2005 werd aan de koepel van de sociale en beschutte werkplaatsen, Amfion vzw, specifiek de opdracht gegeven om het werkveld te mobiliseren en aan te geven waar de krachtlijnen en uitdagingen liggen bij het afstemmen op elkaar van de beschutte en sociale werkplaatsen.

Met het organiseren van een SERV ronde tafel “Sector aangepaste tewerkstelling” werd een verdere stap gezet naar het eenheidsdecreet. De vergadering van 20 juni 2006 gaf de mogelijkheid aan alle betrokken stakeholders (werkgevers, vakbonden, middenveld) om een eerste keer de eigen visie op de toekomst van de maatwerkbedrijven te brengen.

Daaruit werden dan een zestal thema’s gedistilleerd die diepgaander bekeken gaan worden. Op 12 september werden de eerste drie thema’s diepgaander besproken. De tweede vergadering is voorzien op 17 oktober 2006.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006-september 2007

Op basis van hun bemerkingen en aanvullingen, bekomen we in het voorjaar van 2007 een ontwerpversie die dan als basis dient voor bespreking in het Vlaams parlement. Dit zou eind 2007 voltooid moeten zijn, zodat we in 2008 kunnen overgaan tot de implementatie van het nieuwe decreet.

Niet alleen het decreet is van belang, ook de uitvoeringsbesluiten moeten in 2007 uitgeschreven worden zodat de algemene bepalingen voorzien in het decreet een concrete invulling krijgen.

Zo zal het subsidiëringssysteem bekeken worden waarbij in een werkgroep met de sector de mogelijkheden en beperkingen onderzocht worden als de subsidies die het rendementsverlies (en eventueel de begeleidingskost) compenseren, gekoppeld worden aan de werknemer (het zogenaamde rugzakmodel). Er dient bekeken te worden wat concreet haalbaar is op korte en lange termijn.

Daarnaast zal ook werk gemaakt worden van een globaal kwaliteitssysteem dat zowel persoonsgebonden als bedrijfsgebonden aspecten wil integreren.

5.5. Buurt- en Nabijheidsdiensten: op weg naar een decreet voor de lokale diensteneconomie

Doel

Duurzame banen voor kansengroepen creëren op lokaal niveau en invulling geven aan noden die niet of onvoldoende ingevuld zijn.

Bereik

In 129 projecten worden 696 VTE tewerkgesteld. Het merendeel van de projecten (35%) betreft aanvullende huishoudelijke hulp (poetsen, strijken, klusjes). Ook groenonderhoud en toerisme (vooral onderhoud fiets- en wandelpaden) vormen een tweede belangrijke sector met 24%. Buurtwerkingen, kinderopvang en mobiliteit volgen met respectievelijk 18%, 11% en 10%.

Realisaties: september 2005 - september 2006

Decreet lokale diensteneconomie

Op 20 juli 2006 keurde de Vlaamse Regering het ontwerpdecreet Lokale Diensteneconomie goed. Dit ontwerpdecreet kwam tot stand na verschillende overlegmomenten met het werkveld en de koepel van de Buurt- en Nabijheidsdiensten. De goedkeuring door het Vlaamse Parlement wordt verwacht eind 2006 – begin 2007.

De projecten binnen de experimentenfondsden werden met een jaar verlengd (tot eind juni 2007) met de bedoeling om in 2007 als eerste de overstap naar het decretale kader te maken. Zij kregen reeds indicatief een eerste evaluatie met het oog op het decretale kader, zodat er indien nodig voldoende tijd is voor bijsturing.

De actieplannen Centrumsteden kregen eveneens een verlenging voor een jaar. Zij zullen de overstap naar het decreet in januari 2008 maken.

In samenwerking met de lokale besturen met een hoge jongerenwerkloosheid werden verschillende actieplannen opgesteld om de tewerkstelling van jongeren te stimuleren. Binnen het instrument van de lokale diensteneconomie werd 1.600.000 euro vrijgemaakt om deze projecten te realiseren.

Lokale diensteneconomie, tweede pijler van de lokale werkwinkel

De projectcel van de Werkwinkels organiseerde eind september 2006 in een gezamenlijke opdracht met minister Vandenbroucke “De Dag van de Vestigingsverantwoordelijke” ter verbetering van de werking van de werkwinkels. Op deze dag werden de knelpunten van coördinatie binnen een netwerkorganisatie besproken en gezocht naar een duidelijkheid over de taken en mogelijkheden tot bijsturing.

Dienstenwijzer

De dienstenwijzer is een online-dienstverlening voor alle inwoners waar vraag en aanbod betreffende de lokale diensten en jobs op elkaar worden afgestemd. Het is de bevoegdheid van de lokale regisseur (gemeentebestuur of OCMW) om de inhoud actueel te houden en nieuwe niches op te sporen.

In augustus 2006 zijn er 11 dienstenwijzers online: Antwerpen, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Lennik, Leuven, Maaseik, Roeselare, Turnhout en Zoersel. De dienstenwijzers werden op het niveau van het zorggebied van een werkwinkel opgesteld. Hierdoor kunnen op dit moment de inwoners van 19 steden en gemeenten de dienstenwijzer gebruiken.

Bij het invoegen treden van het decreet lokale diensteneconomie zal de dienstenwijzer ruimer verspreid worden. Via een aantal overlegmomenten met de verantwoordelijken van de dienstenwijzers in het voorjaar 2006 werden aanbevelingen gesuggereerd om de werking en inhoud te optimaliseren. Deze aanbevelingen worden op dit moment uitgevoerd. De dienstenwijzer werd ondertussen “gehuisvest” onder het dak van de werkwinkel. De VVSG kreeg de opdracht om voor de zorggebieden waar nog geen dienstenwijzer is uitgebouwd, een eerste inventaris van dienstenaanbieders op te stellen.

Klaverbladmodel

Op 31 maart 2005 werd samen met minister Vervotte het actieplan flexibele en occasionele kinderopvang voorgesteld. Dit actieplan steunt op 4 krachtlijnen:

Het belang van het kind staat centraal

Enkel wanneer het belang van het kind zou Schaden (vb. omwille van slaaptijd), wordt er overgeschakeld naar thuisopvang. De gezamenlijke opvang beperkt zich aldus tot de opvanguren tussen 6u30 en 20u.

In functie van de combinatie arbeid - gezin

In dit actieplan kiezen we voor de flexibele opvang voor ouders die omwille van hun werk(loosheids)situatie nood hebben aan regelmatige opvang op de atypische uren.

Occasionele opvang is bedoeld voor werkenden en werkzoekenden, die occasioneel nood hebben aan opvang. Het kan bijvoorbeeld gaan om opvang tijdens een sollicitatie of een opleiding, opvang voor kinderen waarvan de ouders voor de flexibele opvang gewoonlijk een beroep doen op het informele netwerk of waarvan de ouders omwille van de arbeidssituatie op bepaald moment een acute nood hebben tot bijvoorbeeld late opvang

Meerwaarde door de creatie van bijkomende werkgelegenheid vanuit de sociale economie.

Door de creatie van jobs voor kortgeschoolde langdurige werkzoekenden te koppelen aan de invulling van flexibele en occasionele opvang creëren we een win-win situatie voor alle betrokkenen. We geven hierbij prioriteit aan 50+ ers. Zij hebben zelf vaak geen jonge kinderen meer, maar wel een zekere ervaring. Daarenboven geeft het werken met deze doelgroep de mogelijkheid om de loonlast te verlagen door een federale tegemoetkoming en lastenverlaging.

Vraag en aanbod regionaal afstemmen.

Binnen een afgebakende regio worden behoeften gedetecteerd en wordt een actieplan opgesteld op grond van een samenwerking tussen de verschillende platforms “lokaal overleg kinderopvang”, waarin alle betrokkenen op het gebied van kinderopvang vertegenwoordigd zijn. Daarvoor wordt, in overleg met de betrokkenen, een voorziening gemandateerd die de coördinerende rol opneemt.

Voor de uitbreiding van de flexibele en occasionele opvang, is gekozen voor een geïntegreerde aanpak. Er is vertrokken van het bestaande aanbod voor kinderopvang in Vlaanderen, dat een heel verscheiden aanbod is van kwaliteitsvolle en betaalbare gezins- en groepsopvang met een grote keuzevrijheid voor de ouders. Deze sterktes willen we behouden bij de uitbreiding van het aanbod flexibele en occasionele opvang door het samenspel van de diverse maatregelen binnen het actieplan. In eerste instantie is gekozen voor de versterking van de bestaande sectoren¹. Er is gezocht naar de mogelijkheden voor de verruiming naar flexibele en occasionele opvang vanuit de sterktes van elke opvangvorm. Binnen het beleidsdomein sociale economie omvat dit een uitbreiding van de buurt- en nabijheidsdiensten occasionele kinderopvang in de centrumsteden.

Nieuw en aanvullend is dat ter versterking van de bestaande sectoren vanuit de sociale economie, een pool van vaste flexibele medewerkers wordt opgezet. Deze medewerkers worden ingezet voor het aanvullende aanbod van opvang tijdens atypische uren en ter versterking van de collectieve occasionele opvang. Dit betekent ook dat een deel van hun werkuren ingezet zal worden voor thuisopvang tijdens vroege en late uren. De medewerkers zullen kinderen vanuit de collectieve opvang naar huis kunnen brengen of omgekeerd. Met deze pool realiseren we een bijkomende meerwaarde door kortgeschoolde langdurige werkzoekenden uit de regio in te zetten om de aanvullende vragen naar flexibele en occasionele opvang in te vullen. De pool wordt gelinkt aan de gemandateerde voorziening die op regionaal niveau de coördinatiefunctie op zich neemt.

Als sluitstuk op het aanbod van de bestaande kinderopvang en de pool, voorzien we ook de mogelijkheid tot het gebruik van dienstencheques via de gemandateerde voorziening. Een beperkte groep van gezinnen met name werkende eenoudergezinnen met kinderen tussen 0 en 3 jaar zullen opvang aan huis kunnen krijgen via het systeem van dienstencheques.

Met de domeinen Welzijn, Toerisme en Leefmilieu werden de eerste verkennende gesprekken gevoerd in functie van co-financiering en/of beleidsafstemming van de lopende projecten in de experimentenfonds lokale diensteneconomie.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006 - september 2007

Decreet Lokale Diensteneconomie

Na goedkeuring van het decreet (eind 2006 – begin 2007) en bijhorende uitvoeringsbesluiten (midden 2007) zal de maatregel worden geoperationaliseerd via informatiecampagnes bij de lokale besturen, het evalueren van bestaande projecten i.f.v. hun overheveling van experimentele betoelaging naar een structurele betoelaging via het decreet, via de begeleiding van de promotoren bij de opstart van nieuwe projecten (najaar 2007 en voorjaar 2008) en via verdere verspreiding van het instrument van de Dienstenwijzer. Ook de operationalisering van het decreet lokale diensteneconomie beschouw ik als een belangrijke te realiseren doelstelling voor 2007.

Ook voor de lokale werkwinkels wordt het een belangrijk jaar. Met de nieuwe lokale besturen zullen opnieuw samenwerkingsovereenkomsten lokale werkgelegenheid gesloten worden, rekening houdend met de bevindingen van het VIONA-onderzoek “Procesevaluatie werkwinkels”.

¹ De opvanggezinnen, de kinderdagverblijven en initiatieven buitenschoolse opvang, de minicrèches en zelfstandige kinderdagverblijven en de buurt- en nabijheidsdiensten.

In 2007 staat ook de uitvoering van het actieplan kinderopvang vooraan op de agenda. Omdat nu een groot aantal organisaties voor het eerst in contact komen met sociale economie en werkgelegenheid van kansengroepen, willen we een bijkomende ondersteuning aanbieden vanuit de koepel Buurt- en Nabijheidsdiensten (BND), die met projecten en een werkgroep rond occasionele kinderopvang de nodige bagage in huis hebben om deze diensten bij te staan.

Daarnaast zullen de gesprekken in functie van andere klaverbladen op basis van het decretale kader geïntensifieerd worden.

Budget

Voor 2006 is er een krediet beschikbaar van 4.629.030 euro, aangevuld met 1.600.000 euro voor de uitvoering van de jeugdwerkactieplannen en 260.000 euro vanuit het Limburgplan geeft dit in totaal 6.489.030 euro.

Voorzien krediet 2007: 16.855.215 euro (waarvan 8.135.000 euro voor occasionele en flexibele kinderopvang en 2.364.366 voor overgehevelde collectieve invoegbedrijven/-afdelingen). Dit krediet wordt nog aangevuld met 260.000 euro vanuit het Limburgplan. Dit geeft een totaal beschikbaar krediet voor 2007 van 17.115.215 euro.

Tot en met 31 maart 2006 vormden de kredieten voor buurt- en nabijheidsdiensten een onderdeel van basisallocatie 41.07. Vanaf 1 april 2006, in het kader van de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid, kregen deze kredieten, samen met de kredieten voorzien voor de ondersteuningsinstrumenten, een aparte basisallocatie, 52.4 43.02.

5.6. De ondersteuningsinstrumenten

Doel

De ondersteuningsinstrumenten hebben tot doel de sociale economie te ondersteunen in hun uitbouw en maatschappelijk verantwoord ondernemen mee vorm te geven.

Realisaties: september 2005 - september 2006

Startcentra

Begin september 2006 werd, met het oog op een voldoende regionale spreiding, in het kader van het Limburgplan een startcentrum voor Limburg erkend.

Doorlichtingsteam

In het kader van de gewijzigde regelgeving voor de invoegbedrijven, is de doorlichtingsmethode verfijnd, vooral op het vlak van MVO.

Tevens werden tussen 1 november 2005 en 30 juni 2006 20 invoegbedrijven doorgelicht (zie hoger).

Adviesbureaus

Het voorbije werkjaar werden 57 adviezen uitgebracht. Vooral sociale werkplaatsen maken tot nu toe gebruik van de expertise van de adviesbureaus.

Er werd één organisatie in West-Vlaanderen erkend als nieuw adviesbureau voor de sociale economie zijnde Mentor. Tevens hebben alle adviesbureaus bij Minister Moerman een dossier voor erkenning ingediend als dienstverlener inzake de ondernemerschapsportefeuille.

Pilar vzw is de managementsondersteuningsorganisatie opgericht ten gunste van de beschutte werkplaatsen. Ze wordt gefinancierd met middelen vanuit de overheid en is in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid ook mee overgeheveld naar het beleidsdomein van de sociale economie. Daar kunnen ze gesitueerd worden naast de andere erkende adviesbureaus.

Vomec

VOSEC heeft in haar rol als Vlaams Overleg Meerwaarden Economie (VOMEC) t.a.v. haar leden een faciliterende en coördinerende functie. De leden worden gestimuleerd om samen te werken en kwaliteitscriteria uit te werken. De organisatie heeft ook een adviserende en vertegenwoordigende rol t.a.v. het beleid, haar eigen leden en andere partners binnen het ruime veld van de sociale en solidaire economie. Het voorbije werkjaar werd ook gewerkt aan de uitbouw van een structureel netwerk tussen de Vlaamse, de nationale en de internationale sociale en solidaire economie.

Het structureren van het werkveld is uitgemond in een confederaal model, waarbij VOSSEC optreedt als overkoepeling van andere koepelorganisaties. De beleidsraad van VOSSEC is van kracht en bestaat uit een vertegenwoordiging van alle deelsectoren. De minister heeft het engagement genomen twee

maal per werkjaar met deze beleidsraad informeel in overleg te gaan. Deze vergadering gaat telkens door bij een sociale economie initiatief.

Activiteitencoöperatieven

Het Samenwerkingsakkoord tussen de Staat, de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de sociale economie heeft als doelstelling de uitbouw van een activiteitencoöperatie in elke provincie. In Vlaanderen zijn er momenteel 4 activiteitencoöperaties: de activiteitencoöperaties in Oost- en West-Vlaanderen zijn ondertussen 3 jaar actief de activiteitencoöperaties in Antwerpen en Limburg zijn eind vorig jaar opgestart, een activiteitencoöperatie in Vlaams-Brabant is in opstart.

De werking van de activiteitencoöperaties is gestoeld op 5 pijlers namelijk het statuut van de werk-ondernemer, trajectbegeleiding op maat, de coöperatieve gedachte, een centrale administratie en boekhouding en netwerking.

Zodra op federaal vlak het statuut van de werk-ondernemer geregeld is, wordt een structurele Vlaamse erkenning voor deze activiteitencoöperaties mogelijk. In afwachting van de structurele erkenning wordt de werking van de activiteitencoöperatie ondersteund via een facultatieve subsidie van 100.000 euro op jaarbasis.

Sinds dit voorjaar werd er op initiatief van de minister een structureel overleg opgestart tussen de activiteitencoöperaties en verscheidene partners uit de reguliere economie oa. de VDAB. De doelstelling van dit structureel overleg is de synergie op te sporen tussen de werking van de activiteitencoöperaties en de reguliere economie, zowel naar toeleiding, opleiding, individuele coaching en nazorg. De samenwerking die vanuit dit overleg tot stand komt resulteerde enerzijds in een pilootproject van samenwerking en anderzijds in een forum waar oplossingen gezocht worden op structurele vraagstukken. In juni organiseerde de activiteitencoöperaties zelf een studienamiddag om zich te verder te profileren binnen het Vlaamse tewerkstellings- en ondernemingslandschap.

Trividend

Met 12 goedgekeurde én gerealiseerde dossiers werd gelijke tred gehouden met het vorige boekjaar. Naast vier nieuwe dienstenchequebedrijven ging het om investeringen in twee kringloopwinkels, een activiteitencoöperatie, twee bestaande invoegbedrijven, twee reguliere bedrijven met uitgesproken MVO-principes en één sociaal restaurant. Het boekjaar sloot zo goed als break even af, ondanks het feit dat een gedeeltelijke waardevermindering geboekt moest worden in één dossier. De eerste exit werd gerealiseerd en dit aan de voorwaarden zoals contractueel afgesproken.

Werkholding nv

De NV T- Groep en de NV VSO Werkholding werden eind 2002 opgericht. De Vlaamse overheid had via NV VSO Werkholding een belangrijke participatie in de NV T-Groep (99,9%). Deze participatie liet toe de NV T-groep, via de NV VSO Werkholding, in te schakelen in het werkgelegenheidsbeleid van de Vlaamse Regering.

Anno 2006 is de rol van de NV VSO Werkholding als toezichthouder van de T-Groep uitgespeeld en besliste de Vlaamse Regering om de NV VSO Werkholding te ontbinden en te vereffenen.

Op 28 juli 2006 werden de aandelen van de T-Groep door de vereffenaar van de NV VSO Werkholding verkocht aan het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. Sindsdien zijn het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap de nieuwe aandeelhouders van de NV T-Groep.

Het saldo dat ontstaat door de ontbinding, zal besteed worden aan het sociaal oogmerk, zoals voorzien in de oprichtingsstatuten van de Werkholding (art. 4).

Beleidsopties en initiatieven: september 2006 - september 2007*Algemeen*

Naar aanleiding van de overdracht van de beschutte werkplaatsen en de vereenvoudiging van de werkvormen binnen de sociale economie naar drie werkvormen: invoegeconomie, lokale diensteneconomie en maatwerkbedrijven, dringt zich een hertekening van de ondersteuningsinstrumenten op.

De hele ondersteuningsstructuur voor de sociale economie moet onder de loep genomen worden. Er moet bekeken worden of er door de beleidsontwikkelingen in het beleidsdomein werkgelegenheid en sociale economie leemten en overlap ontstaan is in de bestaande ondersteuningsinstrumenten, -structuren en –organisaties. Op basis van deze analyse moet er gezocht worden naar een optimalisatie van de ondersteuning.

Daarom wordt een beleidsvoorbereidend onderzoek opgestart bij de gebruikers, belangrijke stakeholders uit het socio-economische landschap, en de ondersteuningsstructuren zelf. Het gaat dan om de startcentra, de adviesbureaus, vomec, het doorlichtingsteam en trividend.

Het rapport zal met de sector en de sociale partners bediscussieerd worden met het oog op een integraal ondersteuningspakket. Deze nieuwe ondersteuningsstructuur moet vorm krijgen in een basistekst voor het sokkeldecreet ondersteuningsstructuren.

Een aantal initiatieven voor het volgende werkjaar liggen reeds vast. Hierna volgt een korte bespreking per instrument.

Startcentra

De startcentra leggen aan het beleid een verbeterplan voor naar aanleiding van de doorlichting. Tevens engageren zij zich voor de opmaak van standaarddocumenten en een opleidingsplan voor de sector.

In het najaar 2006 wordt ook een startcentrum erkend voor de regio Halle-Vilvoorde.

Doorlichtingsteam

Het doorlichtingsteam krijgt opnieuw de opdracht om een doorlichting te doen van de 3-jaar oude invoegbedrijven.

Adviesbureaus

Op korte termijn wordt een regeling getroffen om de ondersteuningsbudgetten ten bate van de beschutte werkplaatsen in te passen in het meerwaardenbesluit. Op die manier kunnen de beschutte werkplaatsen ook beroep doen op de diensten van de adviesbureaus.

Hiervoor worden gesprekken gepland met Pilar vzw, met VLAB vzw als overkoepelende werkgeversfederatie en met de sector van de adviesbureaus.

Het doel is om op 1 januari 2007 te komen tot een definitieve regeling, waarbij erover gewaakt moet worden dat de ondersteuning naar de beschutte werkplaatsen op hetzelfde niveau blijft.

Vomec

In het kader van Vomec, zal Vosec een nieuw actieplan schrijven voor 2007 dat aan de Vlaamse Regering voorgelegd zal worden. Belangrijke actiepunten blijven het bevorderen van de professionalisering van de sector door een maximale coördinatie en afstemming van alle betrokken initiatiefnemers. Ook het ontwikkelen van kwaliteitscriteria o.a. voor de startcentra blijft een belangrijk aandachtspunt.

Activiteitencoöperatieve

In eerste instantie wordt van de federale overheid klaarheid verwacht inzake het statuut van de werkondernemer. Het recent opgestarte pilootproject van samenwerking dient als eindresultaat duidelijk te stellen welke partner welke opdracht kan doen, wat de slaagkansen zijn van een structurele samenwerking en hoe groot de budgettaire kost ervan is. Het project werd concreet uitgeschreven en begin mei ingediend en goedgekeurd als een ESF-project. Het specifieke thema is 'door een samenwerking tussen de reguliere economie en de sociale economie het bereik van de activiteitencoöperaties naar werkzoekenden te verhogen.' De activiteitencoöperaties nemen binnen dit project de rol op zich van partner voor de sociale economie en kennen precies aan de VDAB een cruciale draaischijfrol toe naast SyntraVlaanderen en UNIZO.

Trividend

Men wil de kapitaalstructuur verbreden door het aantrekken van enkele nieuwe aandeelhouders uit de privé sector. Het in dienst nemen van een tweede personeelslid moet Trividend in staat stellen om de klantenportefeuille van korter bij op te volgen. Er wordt gehoopt op een herneming van de aanvragen uit de sector van de invoegbedrijven na het in voege treden van de nieuwe reglementering terzake. Op financieel vlak is de doelstelling om het vijfde boekjaar met een voldoende positief resultaat af te sluiten.

Werkholding

De jaarlijkse dividenden waar de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest via hun aandeelhouderschap in de NV T-Groep recht op hebben, worden in ingebracht in een nieuw gecreëerd begrotingsfonds 'Fonds ter Bevordering van de Sociale Economie in Vlaanderen'. Dit Fonds zal deze ontvangsten blijven aanwenden ter bevordering van vernieuwende projecten inzake sociale economie in Vlaanderen.

Budget

Voor 2006 is er een krediet beschikbaar voor het geheel van de ondersteuningsinstrumenten en allerhande initiatieven op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen die in de vorige punten aan bod zijn gekomen van ongeveer 6.300.000 euro.

In 2007 is er een krediet beschikbaar voor ondersteuningsinstrumenten en allerhande initiatieven van ongeveer 4.100.000 euro.

Tot en met 31 maart 2006 vormden de kredieten voor de ondersteuningsinstrumenten een onderdeel van basisallocatie 41.07. Vanaf 1 april 2006, in het kader van de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid, kregen deze kredieten, samen met de kredieten voorzien voor lokale diensteneconomie, een aparte basisallocatie, 52.4 43.02.

5.7. Actieplannen

Vanuit het beleidsdomein Sociale Economie wordt een reële bijdrage geleverd aan de uitvoering van diverse actieplannen die opgezet werden binnen de Vlaamse regering.

Zo werd er gestart met acties in het kader van het Vlaamse Meerbanenplan, het steden en gemeentepan ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid, het Limburgplan en het Vlaams actieplan flexibele en occasionele kinderopvang.

Realisaties september 2005- september 2006

Zoals opgenomen en voorzien in het Vlaamse Meerbanenplan werd uitvoering gegeven aan de maatregelen ‘uitbreiding sociale werkplaatsen’ (5,6 mio) en ‘uitbreiding van arbeidszorgplaatsen voor werkzoekenden met niet arbeidsmarktgerelateerde problemen’ (1,7 mio). In het hoofdstuk met betrekking tot het instrumentarium is gedetailleerd verwezen naar deze specifieke realisaties.

Het actieplan jeugdwerkloosheid met een looptijd van 2 jaren (2006-2007), is opgebouwd uit twee luiken m.n. Begeleiding en Opleiding (luik 1) en uitbouw van de Sociale Economie (luik 2). Voor wat betreft luik 2 ‘sociale economie’ werden 3 pijlers vooropgesteld waarbinnen initiatieven ontwikkeld binnen de 3 pijlers ‘competentieverhoging van jongeren’, ‘de lokale overheid als maatschappelijk verantwoorde ondernemer’ en ‘lokale diensteneconomie’

Met betrekking tot luik 2 werd de indieningsdatum voor de verdere concretisering van het actieplan verlengd tot 31 maart 2006.

Op 20 juli 2006 keurde de Vlaamse Regering de allocatie van de middelen goed met betrekking tot pijler 3 van het actieplan.

In het kader van het Limburgplan werd binnen de as ‘uitbreiden van mogelijkheden op vlak van zorg en werk’ een extra impuls voorzien voor de tewerkstellingmogelijkheden in de sociale economie. In overleg met de bestendige deputatie werd voor de periode 2006-2007 invulling gegeven aan 7 concrete projecten, goedgekeurd door de deputatie op 23 maart 2006.

Binnen het instrument van de lokale diensteneconomie werden vier projecten opgenomen voor een totaal aan bijkomende tewerkstelling van 19 VTE doelgroepwerknemers en 2,1 VTE omkadering. Daarnaast werden nog eens 3 projecten opgenomen binnen het instrument van de sociale werkplaatsen voor een totaal aan bijkomende werkgelegenheid van 20 VTE doelgroepwerknemers en 4 VTE omkadering. Op 20 juli 2006 hechtte de Vlaamse regering haar goedkeuring aan de herverdeling van het provisionele krediet in het kader van het Limburgplan.

Einde maart 2006 keurde de Vlaamse Regering het actieplan flexibele kinderopvang goed. Momenteel worden de gekoppelde maatregelen Welzijn – Sociale Economie uitgewerkt in nauw overleg met het departementen WSE, Vlaams subsidieagentschap WSE, Kind & Gezin en het kabinet van Vlaams minister van Welzijn Vervotte.

Beleidsopties en initiatieven: september 2006-september 2007

Er wordt, in overeenstemming met de gemaakte afspraken, uitvoering gegeven aan de luiken ‘sociale economie’ binnen de diverse actieplannen.

Voor het jeugdactieplan gaat in het bijzonder aandacht uit naar de vooropgestelde tussentijdse evaluatie van de drie pijlers in het voorjaar 2007 en de eindevaluatie zoals voorzien in het najaar 2007.

Budget

Voor uitvoering van de maatregel sociale werkplaatsen en arbeidszorg is er in het kader van het meerbanenplan in 2006 een budget beschikbaar van 6.040.000 euro.

Het actieplan jeugdwerkloosheid omvat in totaal 4.000.000 euro, waarvan 1.600.000 euro voor lokale diensteneconomie en 2.400.000 voor invoegbedrijven.

Het Limburgplan tenslotte betreft 960.000 euro (700.000 euro sociale werkplaatsen en 260.000 euro lokale diensteneconomie).

In 2007 is er voor sociale werkplaatsen en arbeidszorg via het Meerbanenplan een budget beschikbaar van 7.300.000 euro. Voor de overige initiatieven is het budget identiek aan dit van 2006.

Om een totaalbeeld per maatregel te kunnen genereren werden deze budgetten ook al vermeld per betrokken maatregel.

6. Gelijke kansen – Open CoördinatieMethode (OCM)

Sociale economie en gelijke kansen vormen twee handen op één buik. Sociale economie houdt zich bezig met het stimuleren van positieve acties in het kader van gelijke kansen met betrekking tot het aanwerven van kansengroepen die anders veel moeilijker de weg naar de arbeidsmarkt vinden. Via MVO wordt meer diversiteit in de ondernemingen binnengebracht. Werknemers gelijke kansen geven, met respect voor hun eigenheid is in ieder geval een conditio sine qua non binnen de sociale economie zelf.

Concreet zijn in 2006 al de eerste stappen gezet om nog meer gericht te gaan werken rond gelijke kansenbeleid. Zo is binnen de imagocampagne rond sociale economie de nodige aandacht besteed aan de niet-stereotyperende beeldvorming ervan.

Ook in 2007 wordt verder gewerkt op een aantal concrete engagementen aangegaan in het kader van de Open CoördinatieMethode.

We denken hierbij zeer concreet aan de verdere uitbouw van de flexibele en occasionele kinderopvang samen met de bevoegde minister van Welzijn, als hefboom naar werk en in functie van het vergemakkelijken van de combinatie tussen arbeid en zorgtaken.

Ook zullen de resultaten van de studie ‘holibivriendelijkheid in de zorgsector’ verspreid worden onder de initiatieven in de sociale economie die specifiek rond zorg werken.

Kathleen VAN BREMPT

Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

Afkortingen

BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
BW	Beschutte Werkplaatsen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBO	Centrum voor Beroepsopleiding voor personen met een handicap
DAC	Derde Arbeidscircuit
DKC MVO	Digitaal Kenniscentrum Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
ESF	Europees Sociaal Fonds
FIT	Flanders Investment & Trade
GESCO	Gesubsidieerde Contractuelen
HIVA	Hoger Instituut Voor de Arbeid
KBN	Koepel Buurt- en Nabijheidsdiensten
KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
MVO	Maatschappelijk en Verantwoord Ondernemen
MeMo	Mens- en Milieuvriendelijk Ondernemen
NWWZ	Niet Werkende WerkZoekende
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
IWT	Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
ppt.	Procentpunten
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch OverlegComité
RVA	Rijksdienst Voor Arbeidsvoorziening
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
SERR	Sociaal Economische Raad van de Regio
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SROI	Social Return On Investment
Steunpunt WAV	Het Steunpunt, Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming
SW	Sociale Werkplaatsen
UAMS	Universiteit Antwerpen Management School

UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VIP	Vlaamse Inschakelingpremie
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VLAB	Vlaamse Federatie van Beschutte Werkplaatsen
VOSEC	'Vlaams Overlegplatform Sociale Economie & Meerwaardeneconomie'
VSA WSE	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
VTE	Voltijds Equivalenten
VVSG	De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WEP+	Werkervaringsprojecten
WSE	Werk en Sociale Economie

Bijlage 1 : Samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar.
--

Een logisch werkkader

Ontwerp eenheidsdecreet maatwerkbedrijven

E+ naar een economie met maatschappelijk surplus

Er worden verschillende acties ondernomen binnen de clusters MVO en bedrijfsleven, MVO en overheid en MVO en onderwijs met als doel het maatschappelijk verantwoord ondernemen te mainstreamen.

Professionalisering door samenwerking en kennisoverdracht

Acties in samenwerking met de onderwijswereld om Sociale Economie een plaats in de leerprogramma's te geven

De ontwikkeling van een monitoringsinstrument

De ontwikkeling en implementatie van een integraal kwaliteitssysteem binnen de maatwerkbedrijven

Imago

Nieuwe imagocampagne

Innovatie als hefboom voor de sociale economie

Ondersteuning van initiatieven die kaderen binnen innovatie en economisch groeipotentieel in de sector van de sociale economie

Ontwikkeling van innovatieve begeleidingsmethodieken

Ontwikkeling van innovatie meetinstrumenten

Stakeholderrelaties

Formeel en informeel overleg met de sector, andere overheden en de sociale partners

Deelsector specifieke Ronde Tafels

Avenant op het samenwerkingsakkoord sociale economie

Instrumentarium

Invoegbedrijven

Acties in functie van evaluatie en bijsturing van de invoegmaatregel

Maatwerkbedrijven

Afstemming tussen de beschutte en sociale werkplaatsen in functie van het eenheidsdecreet

Implementatie VIA-akkoord

Realisatie van de uitbreiding voorzien in het meerbanenplan

Inhoudelijke en kwalitatieve verdieping van de methodiek arbeidszorg

Ontwikkeling van een integraal kwaliteitssysteem

Lokale diensteneconomie

Operationalisering van het decretaal kader

Uitvoering van het actieplan flexibele en occasionele kinderopvang + nodige aanpassingen van de regelgeving

Overleg in functie van bijkomende klaverbladen

Ondersteuningsinstrumenten

Analyse en evaluatie van de bestaande instrumenten in functie van optimalisatie

Bijlage 2 : Overzicht van de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de resoluties en moties van het Vlaamse Parlement.

Stuk 560 (2005-2006) – nr2

Motie van aanbeveling

Beleidsbrief Sociale Economie - Beleidsprioriteiten 2005-2006

In uitvoering van de Beleidsbrief Sociale Economie 2005-2006 werd als volgt op de motie van aanbeveling ingegaan:

- 1° Er wordt verder gewerkt aan het regelgevende kader vanuit deze 3 pijlers. De invoegmaatregel kwam in 2004-2005 aan bod, de lokale diensteneconomie stond dit jaar op de agenda, volgend jaar zijn de maatwerkbedrijven aan de beurt.
- 2° Het ontwerpdecreet lokale diensteneconomie werd ingediend in het Vlaamse Parlement.
- 3° Het ontwerpdecreet legt de basis voor de klaverbladfinanciering.
De pool van doelgroepwerknemers en de buurt-en nabijheidsdiensten occasionele kinderopvang uit het “Actieplan Flexibele en Occasionele Kinderopvang” zijn twee maatregelen die op basis van dit concept uitgewerkt werden met de bevoegde Vlaamse minister van Welzijn.
- 4° De vermelde actieplannen werden uitgevoerd of zijn in uitvoering.
- 5° Een eerste screening van alle invoegbedrijven en –afdelingen die 3 jaar oud zijn is gebeurd. Een werkgroep ter realisatie van een efficiënt en structureel monitoringsysteem heeft haar werkzaamheden aangevat.
- 6° Tesamen met de Vlaamse minister van Werk werden verschillende acties ondernomen om informatie rond MVO ter beschikking te stellen en acties in dat kader te valoriseren zoals het online zetten van het Digitaal Kenniscentrum MVO, het ondersteunen van de lerende netwerken MVO en de actualisatie van de MeMo-gids.
- 7° De overheveling van de Beschutte Werkplaatsen van het beleidsdomein Welzijn naar het beleidsdomein Werk en Sociale Economie is een feit.
- 8° Verschillende acties werden ondernomen om de afstemming tussen de sociale en beschutte werkplaatsen te realiseren met het oog op een eenheidsdecreet waaronder de SERV Ronde Tafel “Sector Aangepaste Tewerkstelling”.
- 9° Er worden nieuwe methodieken verkent om doorstroom te realiseren zoals supported employment en een optimalisatie van de methodiek arbeidszorg.
- 10° Er was een campagne om het imago van de sociale economie te verbeteren. Informatie werd verspreid om de maatregelen bekend te maken.

Bijlage 3: Socio-economische context: stand van zaken

1. Een verbeterde Vlaamse arbeidsmarkt

2005 kan geen economisch topjaar genoemd worden: de Belgische economie groeide met 1,5%, terwijl de groei in 2004 nog 2,5% bedroeg. Voor 2006 stevenen we volgens de belangrijkste conjunctuurinstellingen af op een groei tussen de 2,2% en 2,7%. Maar ondanks de tijdelijke groeivertraging in 2005 is de situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt toch merkbaar verbeterd.

Zo was in 2005 gemiddeld 64,9% van de Vlamingen tussen 15 en 64 jaar aan het werk. In vergelijking met 2004 is dit een lichte toename van de **werkzaamheidsgraad**. Vlaanderen blijft daarmee boven het Belgische (61,1%) en Europese gemiddelde (63,8%), maar onder het gemiddelde niveau van EU-15 (65,2%). Zowel de Vlaamse Regering als de Europese Commissie stelt een arbeidsdeelname voorop van 70% tegen 2010. Over een lange periode bekeken (2001-2005) nam de Vlaamse werkzaamheidsgraad echter met slechts 1,5 procentpunten (ppt.) toe. Aan dit tempo en bij gelijkblijvende indicatoren is de doelstelling van 70% zeker niet haalbaar tegen 2010, maar pas in 2020.

Er blijft nog wel steeds een kloof bestaan tussen de werkzaamheidsgraad van **mannen en vrouwen**. Bij de vrouwen is de arbeidsdeelname in 2005 toegenomen tot 57,8% (+1,1 ppt.), bij mannen bedraagt dit 71,8% (+0,2 ppt.). De genderkloof verkleint de laatste jaren wel stelselmatig en bedroeg in 2005 nog 14,0 ppt. (14,9 ppt. in 2004). De evolutie op langere termijn (2001-2005) geeft een toename weer van de arbeidsdeelname bij vrouwen met 3,3 ppt. De Europese doelstelling om tegen 2010 60% van de vrouwen op beroepsactieve leeftijd aan het werk te hebben, lijkt daarmee wel haalbaar.

Tabel 1: Evolutie van de werkzaamheidsgraad in de periode 2001-2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Vlaanderen	63,4%	63,5%	62,9%	64,3%	64,9%
- mannen	72,1%	71,6%	70,7%	71,6%	71,8%
- vrouwen	54,5%	55,2%	55,0%	56,7%	57,8%
België	59,9%	59,9%	59,6%	60,3%	61,1%
EU-15	64,0%	64,2%	64,3%	64,7%	65,2%
EU-25	62,8%	62,8%	62,9%	63,3%	63,8%

Bron: NIS EAK, Eurostat

Eind 2005 waren er in Vlaanderen 231.805 **niet-werkende werkzoekenden** (NWWZ) ingeschreven bij de VDAB, een lichte daling met 2,3% (-5.412) ten opzichte van eind 2004.² In vergelijking met de voorgaande jaren is dit een trendbreuk. Sinds september 2001 nam het aantal NWWZ in Vlaanderen immers systematisch toe, en dit mee als gevolg van een aantal wijzigingen in de werkloosheidsreglementering³. Het aantal NWWZ ligt anno 2005 en 2006 omwille van deze wijzigingen echter nog altijd aanzienlijk boven het niveau van 2000, toen iets minder dan 160.000 werkzoekenden waren ingeschreven bij de VDAB.

² De cijfers voor de eerste helft van 2006 zijn ondertussen ook bekend. Midden 2006 waren er 211.457 NWWZ in Vlaanderen, een daling t.o.v. juni 2005 (-8.000 of -4%), maar deze cijfers worden niet besproken wegens een breuk in de tijdreeks. Door de afschaffing van de stempelcontrole worden de werkzoekenden immers op een andere manier geteld waardoor een correcte vergelijking van de aantallen van 2006 met de voorgaande jaren niet mogelijk is.

³ Zo zijn de PWA-werknemers sinds oktober 2004 verplicht om zich opnieuw in te schrijven als werkzoekende en om zich dus ook terug beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt. Ook de leeftijdsgrens voor oudere werklozen om vrijgesteld te worden van inschrijving als werkzoekende bij de VDAB, werd de voorbije jaren stelselmatig opgetrokken tot 57 jaar.

Ook de evolutie van het aantal **vacatures** bevestigt de globale verbetering van de situatie op de Vlaamse arbeidsmarkt.

In 2005 ontving de VDAB immers meer dan 176.000 vacatures voor het normaal economisch circuit (zonder interim), een toename met 19% ten opzichte van 2004. In de eerste 6 maanden van 2006 ontving de VDAB al meer dan 117.000 vacatures, een verdere stijging met 30% ten opzichte van dezelfde periode in 2005.

2. De positie van de kansengroepen blijft wel precair

Ondanks de sterk verbeterde toestand op de Vlaamse arbeidsmarkt blijft de positie van een aantal kansengroepen bijzonder precair, in het bijzonder deze van ouderen, allochtonen, arbeidsgehandicapten, kortgeschoolden en bepaalde categorieën van jongeren.

Tabel 2: Evolutie werkzaamheidsgraad voor een aantal groepen (Vlaams Gewest, 2002-2005)

	2002	2003	2004	2005	Evolutie 2004-2005*	Evolutie 2002-2005*
15-64 jaar	63,5%	62,9%	64,3%	64,9%	+0,6	+1,4
Mannen	71,6%	70,7%	71,6%	71,8%	+0,2	+0,2
Vrouwen	55,2%	55,0%	56,7%	57,8%	+1,1	+2,6
15-24 jaar	34,4%	32,6%	32,8%	31,8%	-1,0	-2,6
Mannen	37,0%	35,0%	35,1%	33,8%	-1,3	-3,2
Vrouwen	31,6%	30,0%	30,4%	29,7%	-0,7	-1,9
15-24 jaar (zonder studenten)	81,9%	78,0%	79,6%	78,9%	-0,7	-3,0
Mannen	83,6%	80,2%	82,3%	80,7%	-1,6	-2,9
Vrouwen	79,9%	75,3%	76,6%	77,0%	+0,4	-2,9
50-64 jaar	40,6%	42,1%	43,8%	45,9%	+2,1	+5,3
Mannen	53,3%	54,2%	55,0%	57,6%	+2,6	+4,3
Vrouwen	27,7%	29,8%	32,4%	34,1%	+1,7	+6,4
55-64 jaar	25,4%	26,5%	29,5%	30,7%	+1,2	+5,3
Mannen	35,5%	36,7%	39,3%	41,2%	+1,9	+5,7
Vrouwen	15,8%	16,4%	19,6%	20,1%	+0,5	+4,3
Allochtonen**	37,5%	35,5%	38,5%	41,9%	+3,4	+4,4
Mannen	54,2%	50,7%	55,8%	57,6%	+1,8	+3,4
Vrouwen	22,4%	21,9%	23,9%	27,1%	+3,2	+4,7
Arbeidsgehandicapten	45,7%	n.b.	n.b.	n.b.	-	-
Mannen	54,8%	n.b.	n.b.	n.b.	-	-
Vrouwen	35,9%	n.b.	n.b.	n.b.	-	-
Kortgeschoolden (25-64 jaar)	52,1%	52,0%	52,4%	52,3%	-0,1	+0,2
Mannen	66,5%	65,4%	65,8%	66,0%	+0,2	-0,4
Vrouwen	37,6%	38,2%	38,9%	38,4%	-0,5	+0,8

* Uitgedrukt in procentpunten (ppt.).

** Hier gedefinieerd als personen met een niet -EU nationaliteit.

Bron: NIS EAK (Bewerking Steunpunt WAV)

De werkzaamheidsgraad bij de **ouderen** is in de loop van 2005 verder toegenomen, zij het niet zo sterk als in 2004. Vlaanderen blijft echter zeer slecht presteren, en dan vooral in de groep 55-64 jaar waar slechts 30,7% van de bevolking aan het werk is.⁴

De gemiddelde arbeidsdeelname in de EU ligt met 42,5% (55-64 jaar) immers een stuk hoger, de kloof met het Europese gemiddelde is het afgelopen jaar bovendien terug toegenomen. Ook ten opzichte van de twee andere gewesten hinkt Vlaanderen achterop: zo is in Wallonië en Brussel respectievelijk 32,3% en 39,8% van de 55-plussers aan het werk. Bovendien is het steeds duidelijker dat de Europese doelstelling van 50% tegen 2010 onhaalbaar wordt voor Vlaanderen. Hierbij komt ook nog dat zowel het absolute aantal als het aandeel ouderen op beroepsactieve leeftijd stelselmatig aan het toenemen is. Een forse stijging van de arbeidsdeelname van de ouderen is dus levensnoodzakelijk om de globale werkzaamheidsgraad in Vlaanderen te kunnen verhogen. Het aantal ouderen in de werkloosheid is eveneens fors gestegen: eind 2005 waren er 43.200 NWWZ ouder dan 50 jaar, een toename met 7.000 (+19%) ten opzichte van 2004. Hun aandeel binnen de totale populatie NWWZ bedraagt daarmee bijna 19%, tegenover 15% in 2004.

De arbeidsdeelname van **allochtonen**⁵ is in 2005 opnieuw sterk toegenomen tot 41,9% (+3,4 ppt.), maar ook hier geldt dat Vlaanderen nog steeds erg slecht scoort. De gemiddelde werkzaamheidsgraad van allochtonen binnen de EU bedraagt immers 55,9%. De kloof met het Europese gemiddelde (EU-25) is de afgelopen jaren wel iets kleiner geworden, maar Vlaanderen heeft het Europese peloton nog altijd niet ingehaald: geen enkele lidstaat in de EU presteert op dit vlak immers slechter. Ondanks de globale daling van het totale aantal NWWZ is ook bij de allochtone werkzoekenden een stijging merkbaar tot 39.200 eind 2005, dit is een toename met 1.200 ten opzichte van het jaar voordien (+3%). Het aandeel allochtonen in de werkzoekendenpopulatie nam daarmee toe van 16% naar 17%. Deze stijging situeert zich bovendien niet enkel bij de oudere leeftijdscategorieën (+50 jaar), ook het aantal allochtone werkzoekenden jonger dan 50 jaar nam toe (+800 of +2%).

In 2002 was slechts 45,7% van de Vlaamse **arbeidsgehandicapten**⁶ aan het werk. Uit de evolutie van het aantal arbeidsgehandicapte werkzoekenden blijkt dat hun positie op de arbeidsmarkt sindsdien niet verbeterd is: eind augustus 2006 telt Vlaanderen 27.802 werkzoekenden met een arbeidshandicap, een stijging met ongeveer 800 (+3%) op jaarbasis. Deze stijging situeert zich volledig binnen de groep van oudere werkzoekenden met een arbeidshandicap (50 jaar en meer): in deze groep is er een stijging van het aantal NWWZ met 900 (+16%), terwijl het aantal NWWZ met een arbeidshandicap jonger dan 50 jaar min of meer stabiliseert. De overlap tussen ouderen en arbeidsgehandicapten is dus blijkbaar substantieel: ongeveer 15% van de oudere werkzoekenden blijkt immers arbeidsgehandicapt.

Het aandeel **kortgeschoolden** in de werkende populatie tussen 25 en 64 jaar⁷ neemt de laatste jaren stelselmatig af: in 1999 was nog 32% van deze werkende bevolking kortgeschoold, in 2005 is hun aandeel gedaald tot 24%. Hier speelt wel een ‘cohort-effect’: onder de 65+ die de arbeidsmarkt verlaten, bevinden zich immers relatief veel kortgeschoolden terwijl de jongeren die de arbeidsmarkt betreden veelal hoog opgeleid zijn⁸. Daardoor is het aandeel kortgeschoolden binnen de totale bevolking tussen 25 en 64 jaar afgenomen van 42% in 1999 tot 33% in 2005. Dit neemt echter niet weg dat de positie van de kortgeschoolden op de Vlaamse arbeidsmarkt toch precair blijft. Zo is de algemene toename van de arbeidsdeelname in Vlaanderen vooral een zaak van

⁴ In de groep 50-54 jaar ligt de werkzaamheidsgraad voor het eerst boven de 70% (71% in 2005 tegenover 68% in 2004).

⁵ Hier gedefinieerd als de bevolking met een niet -EU nationaliteit

⁶ Binnen de VDAB -statistieken worden drie groepen van arbeidsgehandicapten onderscheiden: personen die erkend zijn door het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap, personen die als ‘gedeeltelijk’ of ‘zeer beperkt’ geschikt voor de arbeidsmarkt zijn aangemerkt op basis van medische antecedenten en/of bevindingen bij de plaatsing door de arbeidsbemiddelaars -trajectbegeleiders en de personen die tijdens hun schoolloopbaan naar het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) werden verwezen.

⁷ De reden waarom er bij de kortgeschoolden gewerkt wordt met de leeftijdsgrenzen 25-64 jaar, heeft te maken met het feit dat studenten (veelal in de leeftijdsklasse 15-24 jaar) als kort- of middengediplomeerd worden opgenomen in de statistieken, terwijl ze nog aan het studeren zijn voor een diploma secundair of hoger onderwijs.

⁸ In internationaal opzicht kent Vlaanderen goed opgeleide jongeren: 85,1% van de 25-29 jarigen had in 2005 een diploma hoger secundair onderwijs, waarmee Vlaanderen ook de Europese doelstelling (85%) realiseert.

de midden- en hooggeschoolden: de werkzaamheidsgraad van de kortgeschoolden (25-64 jaar) stabiliseert immers min of meer rond de 52,3%. Ook op lange termijn bekeken (2002-2005) is er eerder sprake van een stabilisatie van de arbeidsdeelname van de kortgeschoolden, dit in tegenstelling tot de ouderen en de allochtonen waar er toch een duidelijk stijgende trend merkbaar is.

Het aantal kortgeschoolde werkzoekenden dat is ingeschreven bij VDAB, is het afgelopen jaar wel afgenomen met bijna 4.000 (-3%). Deze daling situeert zich in de leeftijdsklassen beneden de 50 jaar (-8.200 of -8%). Bij de kortgeschoolde vijftigplussers is er een toename met 4.200 (+19%). Het aandeel van de kortgeschoolde werkzoekenden binnen de werkzoekendenpopulatie stabiliseert daarmee rond de 51% waarmee ze nog steeds sterk oververtegenwoordigd zijn.

Het aantal vacatures waarvoor kortgeschoolden in aanmerking komen, is het afgelopen jaar wel toegenomen met 18% (+12.700), maar dit is een vrij bescheiden toename in vergelijking met de stijging van het aantal vacatures voor hooggeschoolden (+11.300 of +31%). Sectoren waar er zich het afgelopen jaar een sterke stijging liet opmerken van het aantal vacatures voor kortgeschoolden zijn de land- en tuinbouw (+2.400 of +35%), de handel en verhuur (+1.500 of +14%), de diensten aan bedrijven (+1.100 of +13%) en de diensten aan personen (+1.100 of +66%). Dit zijn ook sectoren waarbinnen de sociale economie en de buurt- en nabijheidsdiensten zeer actief zijn.

De arbeidsdeelname van Vlaamse **jongeren** (15-24 jaar) tot slot lijkt op het eerste zicht erg laag met slechts 31,8%, bovendien is deze nog gedaald in 2005. Dit lage cijfer is echter deels een logisch gevolg van de hoge participatie van jongeren aan het (hoger) onderwijs. Indien de studenten niet worden meegeteld stijgt de arbeidsdeelname tot bijna 80%, wat veel hoger is dan het algemene gemiddelde. Bij de jongeren is de eerste prioriteit dan ook het verhogen van hun startkwalificaties.

Desondanks hebben bepaalde groepen jongeren het nog steeds erg moeilijk op de arbeidsmarkt, er bestaat immers een harde kern van werkzoekende jongeren die er niet in slaagt op eigen kracht uit de werkloosheid te raken. Dit wordt bevestigd door de stabilisatie van het aantal kortgeschoolden en zeer langdurig (+2 jaar werkloos) werkzoekende jongeren, terwijl globaal gezien het aantal jonge werkzoekenden afnemen. Momenteel worden daarom gerichte acties opgezet in 13 steden en gemeenten waar de jeugdwerkloosheid zich het scherpst laat voelen, en waar ook de sociale economie zijn rol zal spelen met een aantal nieuwe initiatieven (zie rubriek 6.5. hierna).

3. Het bereik van de sociale economie

Naast arbeidsgehandicapten richt de tewerkstelling binnen de sociale economie (invoegeconomie, sociale werkplaatsen) zich voornamelijk op **langdurige werkzoekenden**. Het aantal NWWZ dat meer dan een jaar is ingeschreven bij de VDAB nam het afgelopen jaar toe met bijna 13.500 (+14%). De stijging is echter voornamelijk te situeren bij de oudere leeftijdsgroepen (+50 jaar). Het aantal jongere langdurig werkzoekenden (-50 jaar) daalde in 2005 met bijna 1.250 (-2%), terwijl het aantal langdurig werkzoekenden van 50 jaar of ouder daarentegen steeg met 14.700 (+88%). Bij de vijftigplussers is de stijging het grootst bij de mensen die 1 tot 2 jaar werkzoekend zijn, waar hun aantal stijgt met 8.000. Het gaat hier wellicht om ouderen die zich in de loop van 2004 terug opnieuw hebben moeten inschrijven als werkzoekende, maar waarbij deze her-inschrijving niet heeft geleid tot een activering.

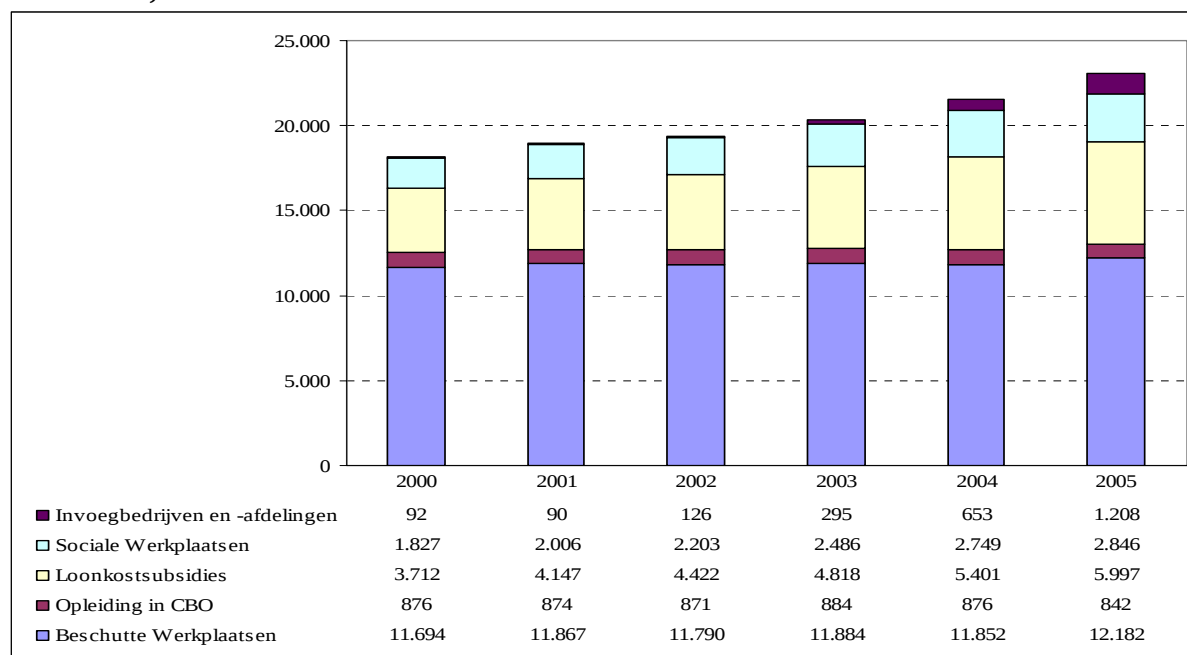
Naar schatting 19,5% van de langdurige werkzoekenden werd in de loop van 2005 geactiveerd via een opleiding of werkervaring, hiermee neemt het **activeringspercentage** licht toe ten opzichte van 2004 (19,0%). Het grootste deel van deze activering gebeurt via de VDAB, die in 2005 bijna 26.000 nieuwe langdurige werkzoekenden bereikte (+3.200 of +14%). De sociale economie was goed voor ruim 3.100 activeringen van langdurige werkzoekenden op jaarbasis, een lichte toename in vergelijking met 2004 (+110 of + 4%).

Tabel 3: Raming van het activeringspercentage, Vlaanderen, 2004-2005

	2004	2005
Aantal langdurig werklozen dat in de loop van het jaar geactiveerd werd door een opleiding of werk(ervaring) (raming)	32.413	35.598
waarvan:		
VDAB (opleiding en vorming)	22.654	25.893
Sociale economie:	3.029	3.139
- beschutte werkplaatsen	758	742
- opleiding van personen met een handicap (CBO)	374	356
- loonkostsubsidies voor arbeidsgehandicapten (VIP en CAO26)	519	577
- sociale werkplaatsen	794	564
- invoegbedrijven en -afdelingen	584	900
WEP+	3.307	3.635
Directe jobcreatie door DAC en GESCO	3.423	2.931
Totaal aantal personen dat in de loop van het jaar langdurig werkloos was (> 1 jaar)	170.465	182.134
Activeringspercentage	18,9%	19,5%

Bron: VDAB, Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie (VSAWSE)
(Bewerking Departement Werk en Sociale Economie)

Het totale bereik van de activeringsmaatregelen binnen de sociale economie is in 2005 toegenomen met 7% ten opzichte van 2004. Het afgelopen jaar werden er immers ruim 23.000 personen bereikt, dit zijn er ruim 1.500 meer dan het jaar voordien. De grootste stijging doet zich voor bij de invoegbedrijven en -afdelingen (+555 of +85%) en de loonkostsubsidies (+596 of +11%), terwijl er bij de andere maatregelen eerder sprake is van een stabilisatie. Op lange termijn (2000-2005) groeit het bereik met bijna 27% (+4.900). De groei zit in de loonkostsubsidies (+2.300 of +62%), de sociale werkplaatsen (+1000 of +56%) en de invoegbedrijven en -afdelingen (+1.100). Bij deze laatste is het bereik op 6 jaar tijd zelfs meer dan vertienvoudigd.

Figuur 1: Raming van het bereik van de activeringsmaatregelen binnen de sociale economie, Vlaanderen, 2000-2005

Bron: VSAWSE (Bewerking: Departement Werk en Sociale Economie)

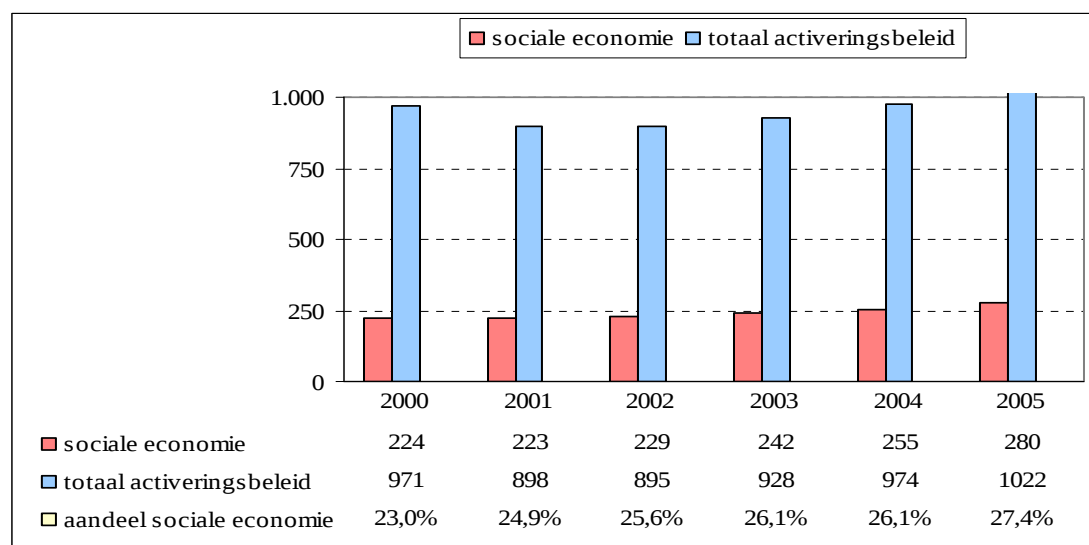
De activeringsmaatregelen binnen de sociale economie bereiken vooral de arbeidsgehandicapten: de maatregelen die op deze kansengroep betrekking heeft, zijn goed voor een bereik van 82%.

Daarbinnen valt vooral grote belang van de beschutte werkplaatsen op met een aandeel van 53%. Niettemin daalt het belang van de maatregelen voor arbeidsgehandicapten over de jaren heen ten voordele van de sociale werkplaatsen en invoegbedrijven en -afdelingen die samen goed zijn voor 15% (tegenover 6% in 2000).

Als we de tewerkstellingscijfers binnen de experimenten buurt- en nabijheidsdiensten bekijken, zien we een stijging van de 769 VTE in 2004 naar 812 VTE in 2005. Deze cijfers betreffen het geheel van de gerealiseerde tewerkstelling, met andere woorden met inbegrip van omkadering, wep+, gesco,.... Een aangepaste rapportering zal deze cijfers in de toekomst verfijnen.

Binnen de totale uitgaven voor het actieve arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen is de sociale economie goed voor ruim 27%. In 2005 werd 1,022 miljard euro uitgegeven voor het hele actief arbeidsmarktbeleid, waarvan 280 miljoen euro in de sociale economie. Ten opzichte van 2004 zijn de uitgaven voor sociale economie daarmee gestegen met 25 miljoen euro of 10%. Het (budgettaire) belang van de sociale economie is het afgelopen jaar toegenomen, een conclusie die ook geldt indien op lange termijn (2000-2005) wordt gekeken.

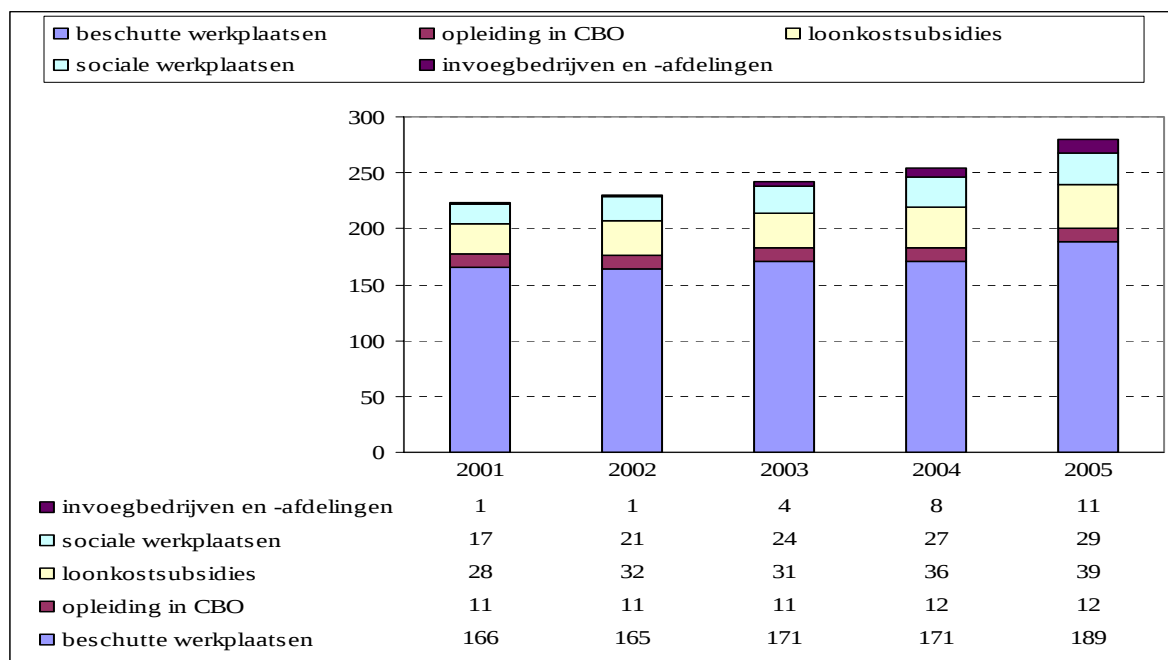
Figuur 2: Evolutie van de uitgaven voor het activeringsbeleid (in miljoen euro), Vlaanderen, 2000-2005

Bron: VDAB, VSAWSE (Bewerking: Departement Werk en Sociale Economie)

Als men naar het bereik kijkt, dan is het niet onlogisch dat het gros van de uitgaven binnen de sociale economie naar de beschutte werkplaatsen gaat (67%, 189 miljoen euro), gevolgd door de loonkostsubsidies (14%, 39 miljoen euro) en de sociale werkplaatsen (10%, 29 miljoen euro). Ten opzichte van 2004 zijn er nauwelijks verschuivingen in de aandelen van de verschillende maatregelen binnen de totale uitgaven van de sociale economie. Op langere termijn is het echter wel duidelijk dat de beschutte werkplaatsen aan belang inboeten ten voordele van de sociale werkplaatsen en de invoegbedrijven en -afdelingen.

Figuur 3: Evolutie van de uitgaven in de sociale economie (in miljoen euro), Vlaanderen, 2001-2004

Bron: VSAWSE (Bewerking: Departement Werk en Sociale Economie)

4. Inschatting van de huidige omvang van de doelgroep voor de sociale economie

Op basis van de recente werkzoekendengegevens is het mogelijk om een inschatting te maken van de potentiële doelgroep van de verschillende maatregelen binnen de sociale economie.

In de **beschutte werkplaatsen**, **loonkostsubsidies** en **opleidingen binnen CBO** wordt in principe gemikt op NWWZ met een arbeidshandicap. Zoals eerder al aangegeven is deze groep het afgelopen jaar wel iets groter geworden in aantal, en valt de toename te verklaren vanuit de toename van de oudere werkzoekenden waaronder zich relatief veel arbeidsgehandicapten bevinden.

Midden 2006 waren er 27.700 personen met een arbeidshandicap als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB. De meeste maatregelen voor arbeidsgehandicapten richten zich echter voornamelijk op personen die erkend zijn door het Vlaamse Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Deze groep is de kleinste groep en vertegenwoordigt slechts 21% van de werkzoekenden met een arbeidshandicap. In absolute aantallen uitgedrukt komt dit overeen met iets minder dan 6.000 personen. De grootste groep werkzoekenden met een arbeidshandicap zijn de personen die als 'gedeeltelijk' of 'zeer beperkt' geschikt voor de arbeidsmarkt is aangemerkt. Zij zijn goed voor ongeveer 83% (ca. 23.000 NWWZ) en de personen met een diploma van het BuSO vertegenwoordigen zo'n 25% (ca. 7.000 NWWZ).⁹

De **sociale werkplaatsen** stellen personen tewerk die meer dan 5 jaar werkloos zijn en die geen diploma hebben van secundair onderwijs. Het aantal zeer langdurige werkzoekenden (+5 jaar werkzoekend) is het afgelopen jaar licht toegenomen met 2% (+300). Ook deze lichte stijging is een resultante van een forse toename bij de oudere (+50 jaar) zeer langdurig

⁹ De verschillende percentages tellen samen op tot meer dan 100% Dit komt omdat de drie deelgroepen elkaar overlappen: zo behoort ongeveer 6% van de werkzoekenden met een arbeidshandicap tot de drie groepen (en is dus én ingeschreven bij het VAPH én aangemerkt als gedeeltelijk of zeer beperkt geschikt én bezit een diploma BuSO). 16% behoort tot de twee deelgroepen en 77% tot slechts één deelgroep.

werkzoekenden (+1.500 of +47%) en aan de andere kant een daling bij de zeer langdurig werkzoekenden jonger dan 50 jaar (-1.200 of -10%).

Hetzelfde verhaal vindt men eveneens terug indien gekeken wordt naar de kortgeschoolde zeer langdurige werkzoekenden: hun aantal neemt licht toe (+3%) als gevolg van de groei bij de vijftigplussers (+ 1.100 NWWZ of +50%) terwijl het aantal kortgeschoolde zeer langdurig werkzoekenden jonger dan 50 jaar daalde met 800 (-10%). Midden 2006 waren er iets meer dan 11.000 kortgeschoolde zeer langdurige werkzoekenden waarvan er ongeveer 4.000 of meer dan één derde 50 jaar of ouder is. Daarnaast zijn er ook nog 3.200 kortgeschoolde werkzoekenden die momenteel 4 tot 5 jaar werkzoekend zijn, waarvan 1.500 50 jaar of ouder is. Aangezien de vijftigplussers niet systematisch worden opgenomen binnen de curatieve werking van de VDAB, kan verwacht worden dat ze ook volgend jaar nog werkzoekend zijn en dan tot de potentiële doelgroep van de sociale werkplaatsen zullen behoren.

Vorig jaar werd de doelgroep van de **invoegbedrijven en -afdelingen** geschat op bijna 103.000 werkzoekenden. In de simulatie worden de potentiële doelgroepwerknemers van de invoegeconomie bepaald als werkzoekenden die minstens aan één van de volgende kenmerken voldoen:

- personen met hoogstens een diploma HSO en minstens 12 maanden inactief (indien jonger dan 50 jaar) of minstens 6 maanden inactief (indien 50 jaar of ouder);
- arbeidsgehandicapten die minstens 6 maanden inactief zijn;
- deeltijds werkzoekende leerlingen van het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

**Tabel 4: Raming van de potentiële doelgroep voor invoegbedrijven en -afdelingen, 2005-2006
(toestand telkens op 30 juni)**

Groep	Omschrijving van de groep	2005	2006
Groep 1: Kort- en middengediplomeerden	<50 jaar en minstens 1 jaar werkzoekend	66.667	62.342
	50 jaar of ouder en minstens 6 maanden werkzoekend	29.146	34.979
	TOTAAL	95.813	97.321
Groep 2: Arbeidsgehandicapten	Minstens 6 maanden werkzoekend	22.495*	23.022**
Groep 3: Deeltijds werkzoekende leerlingen		2.880	2.936
Totale doelgroep		102.674** *	103.750** *
- jonger dan 50 jaar		73.366	68.586
- ouder dan 50 jaar		29.308	35.164

* Waarvan 18.514 ook behoort tot groep 1.

** Waarvan 19.529 ook behoort tot groep 1.

*** Het totaal is kleiner dan de som van de drie groepen omdat de dubbeltellingen uit groep 1 en groep 2 werden weggewerkt.

Bron: VDAB (Bewerking: Departement Werk en Sociale Economie)

Ten opzichte van 2005 is de potentiële doelgroep lichtjes toegenomen tot 103.750 (+1.100 of +1%). Ook hier geldt dat de toename uitsluitend te situeren is bij de vijftigplussers: hun totale aantal neemt toe met bijna 5.900 (+20%), terwijl het aantal werkzoekenden onder de vijftig jaar dat potentieel in aanmerking komt voor de invoegeconomie afgenomen is met bijna 4.800 (-7%). Hierdoor neemt het aandeel vijftigplussers in de potentiële doelgroep voor de invoegeconomie toe van 29% naar 34%.

Binnen de **lokale diensteneconomie** wordt in het ontwerp van decreet volgende doelgroep beoogt:

- laaggeschoolde langdurig werklozen
- leefloongerechtigden
- gerechtigden op financiële maatschappelijke hulp

De gedetailleerde bepaling van deze categorie door de Vlaamse Regering kan maar gebeuren nadat er een effectief decreet is. Het uitvoeringsbesluit zal ook voor advies voorgelegd worden aan de SERV. In die zin is het niet opportuun hier reeds een raming te maken.